

33. Yleiset työt

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1952: puheenjohtajana liikennemestari V.J. Laitinen, varapuheenjohtajana yli-insinööri H.O. Backman sekä jäseninä taloustirehtööri J. Hopeavuori, vuorineuvos A.W. Liljeberg, työntekijä O. Salama, johtaja F. Sundqvist, viilaja V. Vanhanen, yliarkkitehti M. Välikangas ja filosofian maisteri A. Linko. Kaupunginhallituksen edustajaksi lautakuntaan oli määrätty teknillinen johtaja R. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari R. Parviainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 49 kertaa ja käsittelee kokouksissaan 1 585 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 639.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Yleisten töiden lautakunnan v:n 1952 aikana päättämistä asioista, joihin eivät kuitenkaan sisälly henkilökuntaa koskevat päätökset, elleivät ne olleet periaatteellista laatua, mainittakoon seuraavat:

Päätettiin pitää lautakunnan kokoukset kertomusvuonna maanantaisin aikaan klo 16; lautakunnan pöytäkirjat oli pidettävä yleisesti nähtävänä kokousta seuraavan viikon tiistaina rakennustoimiston kansliaosastolla (14.1. 36 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta paalutukkeja ilmoitetuilla hinnoilla sekä maanviljelijä O. Rajaojalta samoin erä paalutukkeja selostetuilla ehdoilla (28.1. 170 §).

Tilattiin lämminvesilaitteet taloon 11-13 Kruunuvuorenkadun varrella Oy. Radiator ab:ltä 1 720 000 mk:n hinnasta valmiiksi asennettuina (4.2. 198 §).

Päätettiin tilata henkilöhissi taloon Kruunuvuorenkatu 11-13 Kone oy:ltä hintaan 1 152 000 mk ilman liikevaihtoveroa (4.2. 199 §).

Hyväksyttiin Oy. Santasalo-Sohlberg ab:n tarjous sterilisaattorikeskuksesta, jonka hinta oli 1 960 000 mk ilman liikevaihtoveroa ja johon kuului sidetarpaiden sterilisaattori, kuumailmasterilisaattori, suolavesipullojen lämpökaappi ja veden tislauslaite (11.2. 233 §).

Pakilan uuden kansakoulun luonnokset päätettiin tilata arkkitehti J. J. Järveltä arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan (11.2. 235 §).

Päätettiin, että poikien ammattikoulun saniteettitöiden suunnittelu tilataan Ekonolta, että sähkötöiden suunnittelu uskotaan insinööritoimisto Risto Mäenpälle sähköinsinööriiliiton taksan mukaista palkkiota vastaan ja rakennuslaskelmat tilataan insinööritoimisto Magnus Malmbergilta rakennusinsinööriiliiton taksan mukaista palkkiota vastaan (11.2. 237 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Autola oy:ltä 4 kpl Commer T-222 merkkisiä kuorma-autonaloja varustettuina kahden hengen ohjaajan hytillä hintaan n. 650 000 mk/kpl sekä Oy. Volvo Auto ab:ltä 3 kpl Volvo merkkisiä kuorma-autonaloja ilman ohjaamoa ja lavaa hintaan n. 725 000 mk kpl (11.2. 242 §).

Varasto-osasto oikeutettiin lainaamaan tarkastaja S. Harnolle dynamiittilämmittäjä 20 mkin vuorokausivuokrasta (11.2. 244 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan liikennelaitokselle yksi 22 kw:n sähkömoottori toistaiseksi 200 mk:n vuorokausivuokrasta (11.2. 249 §).

Meilahden kansakoulun rakennusteknilliset työt, lukuunottamatta lämpö- ja saniteettiteknilisiä töitä laitteineen, sähkötekniliset työt laitteineen, maalaustyöt ja irtain sisustus, annettiin Vilamo oy:n suoritettavaksi 130 000 000 mk:n urakkahinnasta (18.2. 285 §).

Oy. Wärtsilä ab:n, Hietalahden telakalle, vuokratun höyrynostokurjen vuokra päätettiin korottaa 2 000 mk:ksi vuorokaudelta 1.3. lukien (18.2. 295 §).

Liikennelaitokselle vuokratun 45 hv:n sähkömoottorin vuokra päätettiin korottaa 350 mk:ksi vuorokaudelta 1.3. lukien (18.2. 296 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Oy. W. Blumberg & Co ab:ltä kaksi Faun-Werken valmistamaa kadunlakaisukonetta, tyyppiä AK3 hintaan 6 990 §/kpl, fob saksalaisessa satamassa (18.2. 297 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Uusi Autokeskus oy:ltä 4 kpl Scammel-vetovaunuja hintaan 680 £/kpl, fob Lontoo, ja 4 kpl 1500 gall. kasteluperävaunuja hintaan 1 050 £/kpl, fob Lontoo (18.2. 298 §).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto vuokraamaan Lasten Päivä -yhdistykselle yksi 500 kg:n käsikäyttöinen nosturi 150 mk:n vuorokausivuok-
rasta (18.2. 299 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan kaupungin puutavara- ja poltto-
ainetoimistolta hirsiiä, parruja ja ratapölkkyjä tarjouksessa mainituil-
la ehdoilla (18.2. 300 §).

Kaupungin vesilaitokselta päätettiin tilata syväjäädystämön vesi- ja
viemärlaitteet hintaan 7 300 000 mk sekä korkea- ja matalapainehöyry-
johdot, keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteet Oy. Vesijohtoliike Huber
ab:ltä yhteishintaan 9 600 000 mk (25.2. 352 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä
7 kpl sähkömoottorikäyttöisiä imukalvopumppuja mallia 2 D-4 hintaan
216 850 mk/kpl, v.v. Hanko, liikevaihtoveroineen ja 3 kpl bensiinimoot-
torilla Bernard W-10 varustettuja samoin 2 D-4 mallia olevia imukalvo-
pumppuja hintaan 229 800 mk/kpl, v.v. Hanko, liikevaihtoveroineen (25.2.
357 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan: Oy. Ford ab:ltä Mercury Fordor
-merkinen v:n 1952 mallia oleva henkilöauto hintaan n. 1 100 000 mk,
Suomen Auto oy:ltä 2 kpl Fordson-merkkisiä pakettiautoja hintaan n.
348 000 mk sekä Suomen Auto oy:ltä 2 kpl Ford Thames 180" kuorma-auton
konealustoja hintaan n. 683 200 mk/kpl:ilta (25.2. 358 §).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto laskuttamaan IV Pohjoismaisia In-
sinööripäiviä 6 lipusta, jotka otettiin vastaan kesäkuun 9 p:nä 1951 ja
palautettiin tammikuun 18 p:nä 1952, vuokraa ainoastaan 5 päivän ajalta
(25.2. 359 §).

Oikeutettiin varasto-osasto, 18.2. tehtyä päätöstä muuttaen, ostamaan
Oy. W. Blumberg & Co ab:ltä 2 kpl Faun-Werken valmistamia kadunlakaisus-
koneita tyyppiä AK 3, hintaan 7 370 §/kpl, fob saksalaisessa satamassa
(25.2. 363 §).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto ostamaan Oy. Mercantile ab:ltä
100 tn I:a betonirautaa 3/16", 10-12 m:n pituuksissa, 100 tn 1/4",
200 tn 5/16", 200 tn 7/8" ja 200 tn 1", perushintaan Bfr 6 750.-/1 000 kg,
fob Antwerpen. Maksuehdot: maksetaan etukäteen Oy. Mercantile ab:lle pe-
ruuttamattoman remburssin avaamista varten (25.2. 364 §).

Hyväksyttiin Suomen Konetehtaan tarjous kippiovien hankinnasta syvä-
jäädystämöön yhteishintaan 1 181 600 mk (3.3. 390 §).

Päävaraston ruokalanpitokustannukset päätettiin kertomusvuoden alusta
lähtien jakaa eri laitosten kesken seuraavalla tavalla: rakennustoimis-
ton varasto-osasto 42 559 mk, katurakennusosasto 48 983 mk, talorakennus-
osasto 8 030 mk, puhtaanapito-osasto 52 195 mk, vesilaitos 100 375 mk,
sähkölaitos 24 893 mk, yhteensä 277 035 mk (10.3. 414 §).

Ekonolta päätettiin tilata täydellinen ilmastointilaitteiden suunni-
telma uutta lastensairaala varten (10.3. 415 §).

Kunnan teknikot ja työnjohtajat -yhdistys oikeutettiin viettämään huh-
tikuun 26 p:nä kevätjuhlaansa Toukolan korjauspajan ruokasalissa sillä
ehdolla, että yhdistys korvaa ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti
aiheutuvat kustannukset (17.3. 450 §).

Varasto-osasto oikeutettiin myymään herra U. Ahokkaalle kalustoluette-
lostaa poistettu Andros-merkinen polttomoottori 12 000 mk:n hinnasta
(31.3. 498 §) sekä herra V. Mäkiselle Chevrolet-merkinen, kalustoluete-
lostasta poistettu kuorma-auto 30 000 mk:n hinnasta (31.3. 499 §).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto palauttamaan Oy. Volvo-Auto ab:lle siltä ostetut 3 kpl kuorma-autonaluksia, mallia L341 ja ostamaan samalta toiminimelta 2 kpl kuorma-autonaluksia, mallia L223, ohjaamoineen hintaan n. 1 milj. mk/kpl (7.4. 526 \$).

Katurakennusosasto oikeutettiin hankkimaan kertomusvuonna tarvitseman bitumiemulsio toiminimiltä: Rakennus Oy. Cultor, Oy. Ikopal ab., Oy. Colas ab. ja Asfaltti oy. Lemminkäinen, hintaan 20:75 mk/kg (7.4. 528 \$).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto tilaamaan olympialiputuksessa tarvittavat liput sen jälkeen kun lautakunnan asettama jaosto oli ko. tilauksen hyväksynyt sekä tilaamaan erikoisliputuksessa tarvittavat liput siltä toiminimelta, jonka olympiajärjestelytoimikunta määräisi (7.4. 529 \$).

Tornimuuntamoiden n:o 7609 ja 7610 rakentaminen annettiin Rakennusliike Puomi oy:n tehtäväksi yhteishintaan 2 388 200 mk, ja tornimuuntamoiden n:o 7611, 7612, 7613, 7614 ja 7615 rakentaminen Rakennustoimisto Juhon L. Aallon tehtäväksi yhteishintaan 6 727 000 mk (21.4. 549 \$).

Oy. Santasalo-Sohlberg ab:ltä päätettiin tilata 8 kpl alusastiasterilisaattoreja ja 3 kpl instrumenttisterilisaattoreja 2 018 000 mk:n hinnasta ja Oy. Christian Nissen ab:ltä 2 kpl erikoisrakenteisia instrumenttisterilisaattoreja, yksi sterilisaattorikeskus sidetarpeita ym. varten ja 2 kpl tislattua veden valmistimia 5 206 200 mk:n hinnasta (21.4. 551 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin myymään rakennustoimiston varastoissa oleva poistettu irtaimisto huutokaupalla osaston määräämänä päivänä toukokuun aikana. Samalla päätettiin arvokkaammat esineet, ellei niiden huutokauppahinta nouse riittävän korkeaksi, koettaa saada myydyksi hankittavien tarjousten perusteella (21.4. 556 \$).

Hyväksyttiin varasto-osaston toimenpide, jolla Toukolan korjauspajan ruokailuhuone oli 19.4. vuokrattu Konepajalaisten ammattiosaston illanviettoa varten (21.4. 557 \$).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto tilaamaan Max Schüller & Co oy:ltä Cazeneuve-pikisorvi, malli HB500, kärkiväli 1000 mm ja Cazeneuve-pikisorvi, malli HB500, kärkiväli 1500 mm, tarpeellisin lisävarustein hintaan 3 694 019 fr, fob ranskalaisessa satamassa (21.4. 559 \$).

Katurakennusosasto oikeutettiin antamaan Tukholmankadun, Paciuksenkadun ja Velodromiteiden päällystäminen Oy. Viarecta ab:lle; Etelärantatien, Sörnäisten rantatien, Salomonkadun, Runeberginkadun ja Stadionin teiden päällystäminen Rakennus oy. Cultorille ja, mikäli kaupunginhallitus suostuu lautakunnan esitykseen, Tuusulantien ja Mäkeläinkadun päällystäminen Asfaltti oy. Lemminkäiselle ja Laajasalontien päällystäminen Oy. Viarecta ab:lle. Lisäksi oikeutettiin katurakennusosasto antamaan muut pienemmät päällystystyöt ja korjaukset eri liikkeiden suoritettavaksi (21.4. 567 \$).

Puhtaanapito-osasto oikeutettiin luovuttamaan tie- ja vesirakennushallituksen käyttöön Seutulan lentokenttätöitä varten yksi 12 ja yksi 9 tonnin tiehöylä, edellinen 2 500 mk:n ja jälkimmäinen 2 200 mk:n tuntivuok-rasta (21.4. 568 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Oy. Importer ab:n välityksellä Maschinenfabrik Otto Kaiserilta 3 kpl 500 l:n Kaiser-betoninsekoittajia hintaan 1 116 000 Rfr /kpl, fob Pohjanmeren satamassa.

Edelleen oikeutettiin varasto-osasto ostamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä yksi Torno Kaiser -betoninsekoittaja hintaan 812 000 mk, v.v. Hangossa (28.4. 598 \$).

Päätettiin myöntää Teknillisen Korkeakoulun ylioppilaskunnalle vapautus Otaniemen viikikisissä varten vuokrattavien 12 lipun ja 12 lipputan-gon vuokran maksamisesta (12.5. 654 \$).

Meilahden kansakoulun vesi- ja viemärilaitteet ulkopuolisine johtoi-neen päätettiin tilata kaupungin vesilaitokselta hintaan 7 500 000 mk ja keskuslämmitys ja ilmanvaihtolaitteet Oy. Radiator ab:ltä yhteishintaan 11 275 000 mk (12.5. 663 \$).

Pukimäen kansakoulun käymälän ja varastosuojan rakennusteknilliset työt annettiin Yleisrakentajat oy:lle 3 228 030 mk:n, vesi-, viemäri- ja lämpöjohtotyöt Vesi-Putkitus oy:lle 1 085 500 mk:n ja sähkötyöt M. Koistisen Sähköliike oy:lle 140 000 mk:n urakkahinnasta (12.5. 663 \$).

Päätettiin, muuttaen 28.4. tehtyä päätöstä, oikeuttaa varasto-osasto suorittamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä tilaamastaan Torno Kaiser -betoninsekoittajasta 912 000 mk ja tilaamaan vielä kaksi betoninsekoittajaa em. hinnasta ja ehdoilla (12.5. 666 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin, muuttaen huhtikuun 21 p:nä tehtyä päätöstä, maksamaan Max Schöler & Co oy:lle tilatusta kahdesta Cazeneuve-pikasorvista varusteineen yhteensä 4 034 180 Rfr, fob ranskalaisessa satamassa (19.5. 686 \$).

Puhtaanapito-osasto oikeutettiin vuokraamaan 2 kpl Fordson Major -merkkisiä traktoreita tie- ja vesirakennushallitukselle n. 1½ kk:ksi, määräten vuokraksi 750 mk/t. (26.5. 731 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan työntekijä A. Vihavaiselle ilmapuristaja kesäkuun 14 ja 15 p:nä. Vuokraksi määrättiin 500 mk (9.6. 776 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Lokomo oy:ltä Teräskarhu 12 merkkinen tiehöylä laitteineen 8 347 500 mk:n hinnasta vapaasti Tamperella sekä ostamaan Oy. Vitriifer ab:n välityksellä tanskalaiselta toimimelta Pedershaab Maskinfabrik ab. VIHYY-merkkinen betoniputkien valmistuskone tarpeellisine muotteineen ja siirtokärryineen hintaan 70 197 Tanskan kr, fob Kööpenhamina (9.6. 777 ja 779 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä Atlas Diesel ilmapuristajia, malli NT7MV, 797 000 mk:n hinnasta, 5 kpl Atlas Diesel ilmapuristajia, malli NT9MV, hintaan 1 230 000 mk/kpl ja 6 kpl Valmet oy:n valmistamia Atlas Diesel ilmapuristajia, malli FR4V, hintaan 1 890 500 mk/kpl, ja jos puristajat jouduttiin hankkimaan kompensatiokaupalla, ylittämään edellämainittuja hintoja 5 %; varasto-osasto oikeutettiin lisäksi suorittamaan Ab. Julius Tallberg oy:lle enintään ½ tilattujen ilmapuristajien hinnasta etukäteen pankkitakausta vastaan (9.6. 780 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Rolac oy:ltä Pikku-Jussi -merkkisen kaivinkone traktoreineen ja tarpeellisine laitteineen hintaan 3.310 000 mk vapaasti Porvoossa, sekä suorittamaan Rolac oy:lle tilausta annettaessa 500 000 mk hyväksyttävää takausta vastaan (9.6. 781 \$).

Puhtaanapito-osasto oikeutettiin luovuttamaan kaksi harjatraktoria Seutulan lentokentän kiitoratojen puhdistamista varten, ollen traktorista veloitettava määrä 1 750 mk/t. (9.6. 782 \$).

Päätettiin tilata talvipuutarhan lämpöjohtoverkon uusimistyö Keskuslämpö oy:ltä hintaan 1 875 000 mk (30.6. 842 \$).

Hyväksyttiin Oy. Termo ab:n tarjous saniteettilaitteista kansakouluun Topeliuksenkatu 26. Tarjouksen yhteishinta keskuslämmitys-, vesi- ja viemärilaitteista oli 3 925 000 mk (30.6. 850 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin, helmikuun 18 p:nä tehtyä päätöstä muuttaen, suorittamaan Uusi Autokeskus oy:lle 4 kpl:sta Scammel-vetovaunuja £ 719.7.6./kpl, fob Lontoo ja 4 kpl:sta 1 500 gallonan kasteluperävaunuja £ 1 207.2.6., fob Lontoo; suorittamaan Uusi Autokeskus oy:lle ennakkona korkeintaan tilauksen kokonaisarvoa £ 7 706.--. vastaava määrä Suomen rahassa pankkitakausta vastaan (30.6. 857a \$).

Pukimäen kansakoulun hajoituskalvon rakennustyöt päätettiin antaa Yleisrakentajat oy:n suoritettavaksi 3 690 000 mk:n hinnasta (30.6. 858 \$).

Päätettiin, laattatyöntekijäin puutteen ja asian kiireellisyyden vuoksi, rakentaa Tehtaankadun ja Vilhovuoren seudun käymäläin väliseinät väliaikaisesti kevytrakenteisina (30.6. 861 \$).

Hyväksyttiin Vilamo oy:n 109 000 000 mk:aan päätyvä tarjous Munkkiniemen vanhusten asuntoloiden rakentamisesta urakalla sillä ehdolla, että yhtiö asettaa hyväksyttävän pankkitakauksen (14.7. 909 \$).

Hyväksyttiin varasto-osaston toimenpide käymäläkojujen luovuttamisesta Suomi-Neuvostoliitto Seuran käytettäväksi Alppilassa 28.7.-10.8. välisenä aikana 100 mk:n vuorokausivuokrasta (4.8. 929 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan ilmapuristaja koneenkäyttäjä H. Laaksolle yhdeksi sunnuntaiksi 500 mk:n vuorokausivuokrasta (4.8. 932 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin myymään Sörnäisten Romukauppa oy:lle 11 kpl kalustoluettelosta poistettuja, 2 tonnin nostokurkia yhteishintaan 132 000 mk (4.8. 938 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Oy. Volvo-Auto ab:ltä 4 kpl sen tarjoamia Volvo-kuorma-autoja ohjaamoineen ja kippeineen yhteishintaan 4 472 000 mk (18.8. 976 §), Rolac oy:ltä 2 kpl Fordson Major traktoreita kuormausrakenteineen yhteishinnaltaan n. 1 228 000 mk ja 10 kpl traktoreita lakaisulaitteineen yhteishintaan n. 6 090 000 mk, Oy. Tiekone ab:ltä 5 kpl Tuisku N:o 3 lumiauroja hinnaltaan 950 000 mk vapaasti Helsingissä liikevaihtoveroineen sitoumuksetta ja toiminimeltä H.A. Elfving 5 kpl Sprider-merkkisiä hiekanlevityskoneita yhteishintaan n. 375 000 mk vapaasti Helsingissä (18.8. 977, 978 ja 979 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Normirakenne oy:lle 2 tonnin jyrä n. 2 p:n ajaksi 1 500 mk:n vuorokausivuokrasta ilman poltto- ja voiteluainetta (18.8. 980 §).

Vallilan uuteen kansakouluun päätettiin tilata keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteet Vesi- ja Lämpö oy:ltä yhteishintaan 26 030 000 mk (25.8. 1011 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Oy. Strömberg ab:lle 2 p:n ajaksi Dyson-perävaunu sähkölaitokselta saatavine vetovaunuineen seuraavilla vuokrahinnoilla: tyhjänä ajosta 110 mk/km:ltä, kuormattuna ajosta 650 mk/km:ltä ja kuorma- ja purkausajasta 1 500 mk/tunnilta (25.8. 1015 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan sekatyömies A. Rantaselle ilmapuristaja elokuun 30-31 p:nä 500 mk:n vuorokausivuokrasta (25.8. 1016 §).

Hyväksyttiin varasto-osaston toimenpide ilmapuristajan vuokraamisesta koneenkäyttäjää E. Virtaselle elokuun 30-31 p:nä 500 mk:n vuorokausivuokrasta (8.9. 1052 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Losenhausenwerk Düsseldorfer Maschinenbau AG:ltä 2 kpl Vibromax AT 5000 maantiivistäjiä hintaan 14 235 DM/kpl vapaasti tehtaalla (8.9. 1055 §).

Hyväksyttiin Oy. Radiator ab:n tarjous, jonka kokonaishinta oli 2 289 000 mk, lämmitys-, ilmanvaihto-, vesi- ja viemärilaitteiden hankinnasta Tervälammien työlaitoksen keittiörakennukseen (8.9. 1059 §).

Päätettiin, että lautakunnan käytössä 25.8. olleen omnibusvaunun vuokra 2 200 mk suoritetaan lautakunnan käyttövaroista (8.9. 1066 §).

Päätettiin jättää Munkkiniemeen rakennettavan vanhusten asuntolarakennuksen rakentaminen Yleisrakentajat oy:lle 124 200 000 mk:n suuruisesta urakkahinnasta hyväksyttävää pankkitakausta vastaan (8.9. 1068 § ja 15.9. 1981 §).

Päätettiin myydä Ford-merkkinen henkilöauto N:o A 6206 varasto-osaston toimesta keväällä 1953 pidettävässä huutokaupassa (22.9. 1120 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä kolme Atlas Diesel ilmapuristajaa, malli FR4V, 2 020 000 mk/kpl vapaasti tehtaalla Siurossa ja kolme 841 800 mk:n hintaista Atlas Diesel ilmapuristajaa, malli NT7MB, vapaasti Helsingissä liikevaihtoveroineen ja suorittamaan puolet viimeksimainitun ilmapuristajatyypin kauppahinnasta tilausta annettaessa pankkitakausta vastaan sekä Oy. Suomen Autoteollisuus ab:ltä Sisu K-30 Hn-merkkinen kuorma-auton alusta ilman lavaa sitoumuksetta nettointaan 2 900 000 mk, josta puolet suoritettaisiin tilattaessa yhtiön antamaa hyväksyttävää takausta vastaan ja puolet autoa vastaanotettaessa (29.9. 1129 ja 1130 §).

Pukinmäen kansakoulun voimistelusalin rakentaminen päätettiin antaa rakennusurakoitsija A. Niemisen suoritettavaksi hintaan 22 550 000 mk sillä ehdolla, että tämä asettaa hyväksyttävät vakuudet suoritettavista ennakoista (29.9. 1148 §).

Vesilaitoksen urheilukerho oikeutettiin maksuttomasti käyttämään Malminkatu 5:ssä olevaa vuokailuhuonetta pyytätenuksen pelaamiseen 2 t:nä viikossa (6.10. 1162 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Kone oy:ltä sen lokakuun 1 p:nä antaman tarjouksen perusteella siltanosturi hintaan 3 400 000 mk liikevaihtoveroineen vapaasti yhtiön tehtaalla, ollen hinta 1/3:aa lukuunottamatta sidottu indeksiin ja maksuehdot tilattaessa 1/3 ja loput nosturin tultua toimitetuksi (6.10. 1163 §).

Päätettiin vapauttaa Finlands Svenska Folkdansring -niminen yhdistys suorittamasta sille lainatusta tanssilavasta vuokraa 17.7.-15.8., yhdistys veloitettiin kuitenkin suorittamaan kuljetuskustannukset (6.10. 1166 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä 20 kpl Atlas Diesel paineilmakankia P.60 hintaan 104 300 mk/kpl ja 15 kpl Atlas Diesel itsepyörittäviä kallioporakoneita RH-57 II lisäpainoineen hintaan 82 750 mk/kpl vapaasti toiminimen varastolla Helsingissä liikevaihtoveroiin sekä suorittamaan pankkitakausta vastaan tilausta annettaessa puolet tilattujen koneiden arvosta (6.10. 1167 \$).

Päätettiin, yhtyen teknillisen jaoston lausuntoon, lähettää poikien ammattikoulun pääpiirustukset puoltolausein kaupunginhallitukselle (6.10. 1173 \$).

Talorakennusosasto oikeutettiin tilaamaan Nikkilän sairaalan uuden sikalan pohjapiirrosluonnos ja sisustusta koskevat erikoispiirustukset Sianjalostus-nimiseltä yhdistykseltä n. 30 000 mk:n hinnasta käyttäen tiiliä Suunnittelupalkkiot ulkopuolisille arkkitehteille (6.10. 1175 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Hämeenkylässä Tiili oy:ltä 1 270 000 kpl normaalikokoisia tiiliä hintaan 16 mk/kpl eli yhteensä 20 320 000 mk liikevaihtoveroiin vapaasti kuljetettuina ja kipattuina rakennustoimiston työmälle Hämeentie 61, Pihlajatie 32 ja Huopalahdentie 5. Toimitusaika 15.10.-15.12., 150 000 kpl viikossa (13.10. 1194 \$).

Hyväksyttiin Keskuslämpö oy:n tarjous keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteista Pukinmäen kansakoulun lisärakennukseen, yhteishintaan 2 400 000 mk. (20.10. 1251 \$).

Hyväksyttiin Kone oy:n tarjous 4-hengen henkilöhissistä Hämeentien 63:ssa sijaitsevaan läpikulkutaloon yhteishinnan ollessa 2 791 000 mk ilman liikevaihtoveroa. Vesi- ja viemärijohtotyöt päätettiin tilata kaupungin vesilaitokselta hintaan 6 100 000 mk sekä keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteet Vesi-Putkitus oy:ltä hintaan 7 118 000 mk (20.10. 1251 ja 1252 \$).

Hyväksyttiin kaupungin vesilaitoksen tarjous 3 400 000 mk lastentarhan Pihlajatie 32:n vesi- ja viemärilaitteista ja Putkisto oy:n tarjous 2 686 000 mk keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteista (27.10. 1288 \$).

Päätettiin antaa Meilahden kansakoulun uudisrakennuksen maalaustyöt A. Niemisen maalausliikkeen suoritettavaksi 5 852 000 mk:n kokonaishinnasta (27.10. 1291 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan elintarvikekeskuksen autonkuljettajalle H. Lindroosille ilmapuristaja yhdeksi sunnuntaipäiväksi 500 mk:n vuorokausivuokrasta (3.11. 1306 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä 2 kpl Torno-K-350 betoninsekoittajia hintaan 734 200 mk/kpl liikevaihtoveroiin (3.11. 1307 \$).

Munkkiniemen uimalaitoksen varsinaisen uimarannan ruoppaustyöt päätettiin antaa Vesiteknillinen Insinööritoimisto Oy. Veston suoritettavaksi 3 800 000 mk:n urakkasummasta (3.11. 1315 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan autonkuljettaja K. Wiklundille ilmapuristaja yhdeksi sunnuntaipäiväksi 500 mk:n vuorokausivuokrasta (10.11. 1349 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Idrottsföreningen Kamraterna -nimiselle yhdistykselle käsijyrä talvikaudeksi 1952-53 25 mk:n vuorokausivuokrasta (17.11. 1392 \$).

Hyväksyttiin kaupungin vesilaitoksen tarjous, kokonaishinnaltaan 11 milj. mk, vesi- ja viemärilaitteista tarjoilujohtoihin ja viemäreineen katujohtoihin asti sekä Putkisto oy:n tarjous, jonka kokonaishinta oli 7 434 000 mk, keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteista vanhusten asuntolaan Huopalahdentie 5; samoin hyväksyttiin Kone oy:n tarjous neljästä hissistä oviedustoihin ja verikkoaitauksineen hintaan 5 928 000 mk ilman liikevaihtoveroa (17.11. 1401 \$).

Päätettiin tilata syväjäädymän lihankuljetuslaitteet Man-ko oy:ltä hintaan 8 324 701 mk (17.11. 1404 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin luovuttamaan Helsingin kunnanteknikot ja

työnjohtajat -nimiselle yhdistykselle pikkujoulujuhlaa varten korjauspajan ruokasali marraskuun 29 p:nä sillä ehdolla, että yhdistys korvaa osastolle ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset (24.11. 1427 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Hämeenkylässä Tiili oy:lle moottorikäyttöinen Delvag-juntta 500 mk:n vuorokausivuokrasta ja Oy. Malmin Sähkölaitokselle paalurana ilman moottoria ja vintturia 500 mk:n vuorokausivuokrasta (24.11. 1429 ja 1430 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä 5 kpl Atlas Diesel ilmapuristajia, malli GF3VE, hintaan 1 532 000 mk/kpl ja 5 kpl Atlas Diesel ilmapuristajia, malli FR4V, hintaan 2 020 000 mk/kpl, mitkä hinnat olivat nettohintoja tehtaalla Siurossa liikevaihtoveroineen (1.12. 1455 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin luovuttamaan rakennustoimiston Konepajalaisten Ammattiosastolle pikkujoulujuhlaa varten korjauspajan ruokasali joulukuun 13 p:nä sillä ehdolla, että yhdistys korvaa osastolle ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset (1.12. 1456 \$).

Hyväksyttiin Oy. Axel v. Knorringin teknillisen toimiston tarjous kahden 1 000 kg:n Schenck-vaan hankinnasta yhteishintaan n. 1.3 milj.mk fob saksalainen satama (1.12. 1464 \$).

Hyväksyttiin Vesi-Putkitus oy:n tarjous, jonka yhteishinta keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteista Nukarin lastenkodin talousrakennukseen oli 1 775 500 mk (8.12. 1478 \$).

Maunulan varastosta päätettiin siirtää pois siellä oleva rautavarasto höyläämön ja varaston lopettamisen johdosta (8.12. 1491 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Helsingfors Skridskoklubb -nimiselle urheiluseuralle käsijyrä talvikaudeksi 1952-53 25 mk:n vuorokausivuokrasta (8.12. 1492 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Kone-Myynti oy:ltä sähkömoottoreita 1 532 344 mk:n hinnasta (15.12. 1520 \$).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Oy. Rakennuskonepajalta: yksi 750 l:n betoninsekoittaja, malli S 751, yksi 175 l:n vesimittari, Vm 175 ja yksi 750 l:n betoninsekoittaja, Nab 750, 1 201 480 mk:n yhteishinnasta (15.12. 1521 \$).

Pihlajätien lastentalon ovet päätettiin tilata Ovila oy:ltä hintaan 1 563 000 mk (22.12. 1555 \$).

Hyväksyttiin varasto-osaston suorittamat lippujen ja lipputankojen vuokraukset kertomusvuoden aikana (10.3. 413 \$, 7.4. 525 \$, 5.5. 637 \$, 9.6. 775 \$, 14.7. 893 \$, 4.8. 931 \$, 8.9. 1051 \$, 6.10. 1161 \$, 3.11. 1309 \$ ja 8.12. 1495 \$).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle, lautakunnille ym. asioista, jotka koskivat: Mäntymäelle suunnitellun mukavuuslaitoksen piirustuksia (14.1. 70 \$); korvauksen suorittamista tulipalossa Lillukkapolun varrellä 3.11.1951 tuhoutuneista työkaluista ja työvaatteista (14.1. 72 \$); virka-asioita (4.2. 192 \$, 21.4. 554 \$, 18.8. 981 \$); Tehtaanpuistoon ja Kaivopuistoon suunniteltujen mukavuuslaitosten piirustuksia (4.2. 200 \$); poikien ammattikoulun rakennustöitä (11.2. 237 \$); kantakaupungin alueelle rakennettavia vedenheittopaikkoja (18.2. 286 \$); Brahenkadun urheilukentän luokse rakennettavan mukavuuslaitoksen piirustuksia (18.2. 288 \$); Kivelän sairaalan henkilökunnan asuntolan rakentamista (18.2. 291 \$); Maunulaan rakennettavan vanhusten asuntolan pääpiirustusten hyväksymistä (18.2. 292 \$); suunnittelutoimikunnan asettamista ohjaamaan ja valvomaan kunnalliskodin alueella suoritettavia rakennustöitä (3.3. 388 \$); Vallilaa rakennettavan ns. läpikulkutalon pääpiirustuksia, tontin varaamista pohjoisten ja itäisten kaupunginosien yhteismajoitusrakennusta varten sekä korttelin n:o 167:n länsiosan varaamista eteläisten kaupunginosien yhteismajoitustaloa varten (26.5. 725 \$); Tervalammen alkoholistihuoltolan uuden keittiörakennuksen pääpiirustusten hyväksymistä (26.5. 726 \$); kilpiluonnoksia kaupungin virastojen ja laitosten nimikilpien yhtenäistämistä varten (16.6. 807 \$); uimarantasuunnitelman toteuttamista (16.6. 810 \$); neuvotteluja Nurmijärven kunnan kanssa Nukarin lastenkodin vedensaannin turvaamiseksi (14.7. 901 \$); kaupungin eri

laitosten rakennusohjelmaa (18.8. 981 \$); Pakilan uuden kansakoulun luonnospiirustusten hyväksymistä sekä tarpeellisen tonttialueen vahvistamista koulua varten (25.8. 1017 \$); Toivolan koulukodin rakentamista (20.10. 1241 \$); teurastamon alueen sähköistämisuunnitelmaa (1.12. 1459 \$); uuden poikien ammattikoulun pihamaan alle rakennettavan autohallin määräämistä puhtaanapito-osaston hallintaan (22.12. 1553 \$). Kaupunginhallitukselle tehtiin 5 ilmoitusta. Talorakennusalaan kuuluvista esityksistä mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: määrärahojen tai lisämäärärahojen puitteissa suoritettavia korjaus-, muutos- ja uudistöitä mm. kansaja ammattikouluissa (21.1. 95, 97, 103, 108, 109, 116 \$, 28.1. 147, 150, 155 \$, 4.2. 201 \$, 18.2. 281 \$, 17.3. 451 \$, 28.4. 600 \$, 26.5. 724 \$, 30.6. 846 \$, 18.8. 985 \$, 25.8. 1013 \$, 22.9. 1105 \$, 29.9. 1143 \$, 13.10. 1207, 1209, 1210 \$, 20.10. 1243 \$, 10.11. 1346, 1360 \$, 17.11. 1398 \$, 1.12. 1462 \$, 8.12. 1480, 1484, 1488, 1489 \$, 22.12. 1559, 1560 \$), kunnalliskodissa (21.4. 550 \$, 28.4. 606 \$, 8.9. 1061 \$, 8.12. 1483 \$), sairaaloissa (21.1. 93, 99, 100, 104, 106 \$, 17.3. 452 \$, 31.3. 494 \$, 7.4. 520 \$, 21.4. 552 \$, 5.5. 642 \$, 30.6. 840 \$, 13.10. 1208, 1214 \$, 8.12. 1485 \$), lastentarhoissa ja -kodeissa (21.1. 94, 101, 113, 115 \$, 28.1. 151, 160 \$, 21.4. 553 \$, 6.10. 1174 \$, 13.10. 1205, 1206, 1211 \$, 22.12. 1558 \$), poliisitaloissa (21.1. 111 \$, 18.2. 287 \$, 14.7. 903 \$, 13.10. 1212 \$), palolaitokselle kuuluvissa rakennuksissa (28.1. 146, 152 \$, 19.5. 695 \$), urheilukentillä (28.1. 149 \$, 10.3. 411 \$, 7.4. 518 \$, 13.10. 1203 \$, 10.11. 1361 \$, 22.12. 1581 \$), mukavuuslaitoksissa (18.2. 289 \$, 3.3. 393 \$, 10.3. 410 \$) sekä erilaisia töitä muissa rakennuksissa, laitoksissa ym. (21.1. 92, 96, 98, 102, 107, 110, 112, 114 \$, 28.1. 148, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 161, 164 \$, 4.2. 202, 206 \$, 18.2. 280, 282 \$, 25.2. 351 \$, 3.3. 391, 394 \$, 10.3. 409 \$, 31.3. 495, 496 \$, 28.4. 605, 19.5. 697 \$, 9.6. 764 \$, 16.6. 808 \$, 4.8. 926 \$, 8.9. 1058 \$, 22.9. 1108 \$, 13.10. 1202, 1204, 1212, 1213, 1215 \$, 27.10. 1283, 1284, 1285 \$, 24.11. 1424, 1458 \$, 1.12. 1463 \$, 8.12. 1479, 1481, 1482, 1486, 1487 \$, 22.12. 1556, 1557, 1580, 1582 ja 1583 \$).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle, lautakunnille ym. asioista, jotka koskivat: Toivolan koulukodin korjaustöitä (14.1. 68 \$); Fredrikinkadun ammattikoulun lämminvestioksymystä (14.1. 69 \$); Munkkiniemen vanhusten asutolan rakentamista (21.1. 91 \$); Kumpulän kunnallisten asuntojen korjauksia ja vuokria (18.2. 284 \$); autotalli- ym. tilojen varaamista Käsityönopettajaopistoa varten rakennettavasta talosta (25.2. 347 \$); maansaantiin oikeutettujen kerrostalo-rakennustoimintaa Helsingin kaupungin alueella (17.3. 453 \$); Kammion sairaalan vuokraamista kaupungille (16.6. 806 \$); pääkirjaston opintolukusalin kunnostamista (14.7. 895 \$); Munkkiniemen uutta uimarantaa (14.7. 904 \$); Auroran sairaalan alueelle tulevan lastensairaalaosaston keskeytyneiden rakennustöiden jatkamista (14.7. 907 \$); Stenbäckinkatu 5:n tontilla olevan pihan kunnostamista (4.8. 939 \$); kerhohuoneiston sijoittamista Pukinmäen kansakoulun uudisrakennukseen (29.9. 1140 \$); muutos- ja korjaustöitä kaupungin eri laitoksissa (29.9. 1141 \$); poikien ammattikoulun pääpiirustuksia (6.10. 1174 \$); Kalliolassa toimivien kansakoululuokkien käsienpesuallasta (17.11. 1395 \$); paloturvallisuustoimenpiteitä Kammion sairaalassa (17.11. 1399 \$); kaupunginhallitukselle annettiin 32 lausuntoa, jotka käsittivät ilmoitusasioita; talorakennusalaan kuuluvista lausunnoista mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: rakennus-, muutos- ja korjaustöitä kansa- ja ammattikouluissa (21.1. 88, 89, 117 \$, 4.2. 193, 194, 196, 197 \$, 25.2. 349, 353 \$, 31.3. 492, 493 \$, 7.4. 519 \$, 19.5. 692 \$, 26.5. 720 \$, 30.6. 844, 845 \$, 14.7. 899, 908 \$, 22.9. 1102 \$, 29.9. 1137 \$, 6.10. 1173 \$, 27.10. 1282 \$, 17.11. 1394, 1403 \$, 24.11. 1422 \$, 15.12. 1522 \$), palolaitokselle kuuluvissa rakennuksissa (21.1. 118 \$, 14.7. 896 \$, 6.10. 1178 \$), sairaaloissa (25.2. 350 \$, 19.5. 688 \$, 8.9. 1060 \$, 20.10. 1244, 1248 \$, 3.11. 1312, 1314 \$), lastentarhoissa ja -kodeissa (3.3. 387 \$, 12.5. 661 \$, 19.5. 687 \$, 26.5. 721 \$, 16.6. 809 \$, 18.8. 982 \$, 20.10. 1246 \$), kirjastoissa (31.3. 491 \$, 27.10. 1287 \$), työväenopistossa (4.2. 195 \$, 13.10. 1197 \$, 3.11. 1313 \$).

Rakennustoimisto.

Lautakunnan alaisena toimi kaupungininsinööri W. Starckin johdolla rakennustoimisto, joka jakautui kansliaosastoon, katu-, talorakennus-, puhtaanapito-, puisto- ja varasto-osastoon sekä tilivirastoon. Rakennustoimiston lähettämien kirjeiden luku oli 420.

Rakennustoimiston viranhaltijat. Rakennustoimiston palveluksesta erosivat kertomusvuoden aikana katurakennusosastolta: insinööri R. Nurmialo lokakuun 10 p:nä, mittausteknikko O. Puranen maaliskuun 10 p:nä ja piiri-insinööri A. Ruottula heinäkuun 1 p:nä; talorakennusosastolta: piirtäjä W. Gottkamp marraskuun 30 p:nä, arkkitehti Y. Lagerblad maaliskuun 31 p:nä ja tp. toimistoapulainen E. Lehiö toukokuun 31 p:nä ja tilivirastosta: toimistoapulainen F. Scott tammikuun 16 p:nä.

Yleisten töiden lautakunta oli valinnut avoimena oleviin virkoihin seuraavat viranhaltijat: katurakennusosastolle: 31. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari V. Ahosen kesäkuun 30 p:stä; talorakennusosastolle: I apulaiskaupunginarkkitehdin virkaan arkkitehti C. Tandefeltin toukokuun 5 p:stä, 45. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehti L. Karttusen huhtikuun 1 p:stä, 43. palkkaluokan arkkitehdin virkoihin arkkitehti A.V. Hakasen toukokuun 1 p:stä ja arkkitehti K. Hansténin heinäkuun 1 p:stä, 41. palkkaluokan insinöörin virkaan insinööri K.E. Blomqvistin elokuun 1 p:stä, 33. palkkaluokan piirtäjän virkaan rakennusmestari P. Seppäsen tammikuun 1 p:stä 1953, 24. palkkaluokan kanslistin virkaan T. Forsmanin elokuun 16 p:stä, 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin I. Hedmanin, A. Purasen ja A. Rantasen, 20. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan E. Kurkisuonion sekä 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan H.M. Minkkisen ja 18. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan P. Parikan; puhtaanapito-osastolle: 28. palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan F. Antmanin, L. Ylösen ja A. Lipastin helmikuun 1 p:stä, 29. palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan L. Ylösen toukokuun 1 p:stä; puisto-osastolle: 34. palkkaluokan apulaiskaupunginpuutarhurin virkaan puutarhuri J. Tuurin lokakuun 1 p:stä, 30. palkkaluokan työnjohtajien esimiehen virkaan puutarhuri V.J. Virran marraskuun 16 p:stä, 29. palkkaluokan piiripuutarhurin virkaan puutarhuri V.I. Vähi-maan tammikuun 1 p:stä 1953, 24. palkkaluokan piirtäjän virkaan T.M. Savolan elokuun 16 p:stä, 18. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan E. Niitemaan maaliskuun 15 p:stä; tilivirastoon: 23. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan E. Warttisen huhtikuun 1 p:stä, 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan A. Beyrathin toukokuun 1 p:stä, 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan S-L. Närhin kesäkuun 16 p:stä.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraava taulukko osoittaa rakennustoimiston eri osastojen työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden lopussa:

	Katuraken- nusosasto	Puhtaanapi- to-osasto	Taloraken- nusosasto	Puisto- osasto	Varasto- osasto	Yhteensä
Tammikuu	1 244	917	782	88	248	3 279
Helmikuu	1 249	935	797	85	246	3 312
Maaliskuu	1 246	831	762	86	247	3 172
Huhtikuu	1 258	518	786	386	252	3 200
Toukokuu	1 272	513	822	447	259	3 313
Kesäkuu	1 285	514	857	502	256	3 414
Heinäkuu	1 244	563	903	485	255	3 450
Elokuu	1 243	533	950	440	256	3 422
Syyskuu	1 242	499	948	350	254	3 293
Lokakuu	1 244	490	971	254	257	3 216
Marraskuu	1 251	912	1 065	241	258	3 727
Joulukuu	1 435	1 009	1 082	76	259	3 861

Työntekijäin kesälomat. Kesälomaa myönnettiin yhteensä 75 373 päivää taulukosta tarkemmin ilmenevin tavoin:

Lomapäivien luku	Katurakennusosasto	Puhtaana-pito-osasto	Talorakennusosasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Yhteensä
1	32	-	227	66	-	325
2	22	3	135	43	2	205
3	21	5	110	40	1	177
4	15	3	85	32	-	135
5	11	7	44	65	2	129
6	4	-	34	36	1	75
7	12	-	27	2	-	41
8	6	-	26	4	-	36
9	5	1	20	1	-	27
10	7	1	19	3	1	31
11	5	-	12	6	-	23
12	31	13	43	5	5	97
13	4	-	6	-	-	10
14	2	-	7	1	1	11
15	16	-	7	4	-	27
16	2	-	6	2	1	11
17	4	-	3	2	-	9
18	20	13	39	10	9	91
19	6	-	4	-	-	10
20	3	-	7	5	1	16
21	44	36	74	18	30	202
22	14	-	11	1	-	26
23	4	-	3	1	-	8
24	17	10	2	1	1	31
25	15	50	58	1	18	142
26	35	11	113	23	9	191
27	352	144	108	85	98	787
28	8	-	-	-	1	9
29	7	-	-	-	-	7
30	346	148	119	48	59	720
31	16	-	-	-	-	16
32	58	-	-	-	-	58
33	84	-	-	-	3	87
34	6	-	-	-	-	6
35	8	-	-	-	-	8
36	95	-	-	1	1	97
Yhteensä	1 337	445	1 349	506	244	3 881
Kesälomapv. yht.	75 373					

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 775 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta yhteensä 12 438 698 mk. Invalideiksi joutuneen 3 työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 1 465 588 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä 10 973 110 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutus oy. Pohjolassa siten, että kaupunki vastasi kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

K a t u r a k e n n u s o s a s t o

Viranhaltijat. Kertomusvuoden alussa oli osastolla seuraavat virat: katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 8 insinööriä, 7 apulaisinsinööriä, yksi apulaisinsinööri (tp.), 56 rakennusmestaria, 2 kemistiä, 3 laboraattoria, 7 mittaus-tekniikkaa, ylikonemestari, asemakonemestari, 7 konemestaria, 3 koneenhoi-

tajaa, 5 piirtäjää, osastokamreeri, 18 toimistoapulaista ja apulaisvahtimestari (tp.). Näistä oli vuoden alussa avoimna apulaiskaturakennuspäällikön, 4 apulaissinsinöörin, yksi rakennusmestarin ja yksi toimistoapulaisen virka. Vuoden aikana erosi osaston palveluksesta piiri-insinööri, insinööri, 2 apulaissinsinööriä ja mittausmekanikko; heinäkuun 1 p:nä täytettiin vapaana ollut rakennusmestarin virka.

Kertomusvuoden alussa oli osastolla lisäksi ylimääräisinä viranhaltijoina 4 apulaissinsinööriä, 6 rakennusmestaria, 3 työnjohtajaa, 4 tunti-kirjuria, joista yksi ainoastaan tammikuun, 4 konemestaria, joista 2 ainoastaan osan vuodesta, yksi puhdistuslaitoksen hoitaja ja 10 mittausmiestä, joista yksi kuoli, joten näitä oli vuoden lopussa 9. Kun samaan aikaan yksi rakennusmestari valittiin vakinaiseksi, oli vuoden lopussa ylimääräisinä toimenhaltijoina 4 apulaissinsinööriä, 5 rakennusmestaria, 3 työnjohtajaa, 3 tunti-kirjuria, 2 konemestaria, yksi puhdistuslaitoksen hoitaja ja 9 mittausmiestä.

Työntekijät. Osaston kirjoissa oleva työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 1 251, lopussa 1 435 ja keskimäärin 1 262. Suurin lukumäärä, 1 435, oli joulukuun lopussa ja pienin, 1 236, joulukuun alussa. Työttömyyksiä oli joulukuun lopussa 217 ja joulukuun alussa 17. Työssä oli keskimäärin 1 081, ollen suurin määrä joulukuun lopussa, 1 335, ja pienin, 494, heinäkuun lopulla.

Vuosilomaa oli työntekijöillä yhteensä 34 262 työpäivää. Varsinaisena lomakautena toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 208 työntekijää, ollen lukumäärä suurimmillaan, 685, heinäkuun 27 ja elokuun 2 päivien välisenä aikana.

Sairauslomalla oli vuoden I:llä kolmanneksella 98, II:lla kolmanneksella 73 ja III:lla kolmanneksella 79 henkilöä. Koko vuoden keskiarvo oli 83. Prosenteissa laskettuna oli sairauslomalla: kirjoissa olevasta määrästä keskimäärin 6.6 % ja työssä olevasta määrästä keskimäärin 7.7 %.

Työntekijäin keski-ikä oli 45 v. Tapaturmien lukumäärä oli 242 eli 22.39 % työssä olleiden työntekijäin keskimäärästä 1 081. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli yhteensä 2 709 työpäivää, joka vastaa 0.83 % keskimääräisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien summasta. Työpäivien luku kertomusvuonna oli 303. Tapaturmailmoituksia oli 239. Selvitettyjä eläkkeitä oli kertomusvuonna 44.

Kirjelmät. Osastolle tuli kaikkiaan 1 084 kirjelmää, joista 235 yleisten töiden lautakunnalta, 153 kaupunginhallituksen lähetettä, 10 kiinteistötoimiston lähetettä, 6 palkkalautakunnan lähetettä, 25 maistraatin lähetettä, 5 terveydenhoitolautakunnan lähetettä, 22 kaupungininsinööriltä tai muilta rakennustoimiston osastoilta, 406 kaupungin muilta virastoilta, 7 muilta kunnilta, 55 valtion virastoilta ja 160 yksityisiltä.

Osastolta lähetettiin 1 178 kirjelmää, joista 143 lausuntoa yleisten töiden lautakunnalle, 403 kaupungininsinöörille tai rakennustoimiston muille osastoille, 301 kaupungin muille virastoille, 20 valtion virastoille, 6 muille kunnille, 301 yksityisille liikkeille tai henkilöille.

Laskut ja maksumääräykset. Saapuneita laskuja oli 6 176 ja lähetettyjä 746. Kirjoihin vietiin lisäksi 53 jakolistaa, 53 tarveainetaraston laskua ja 53 kirjoitustarvikelaskua. Lisäksi tehtiin kuukausittain laskut katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista.

Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 702, lopputilien maksumääräyksiä 273, vuosiomien maksumääräyksiä 588, hautausavustusten maksumääräyksiä 13 ja muita ylimääräisiä maksumääräyksiä 47, yhteensä 2 623.

Piirustukset ja viemäri-ilmoitukset. Toimistossa laadittiin 223 piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 1 137. Tonttikarttoja varten annettiin 71 viemäri-ilmoitusta. Viemärin korkeusilmoituksia annettiin sekä viemäri- että vesijohtoliikkeille vesilaitosta varten yhteensä 186. Viemäriiliittämisiä suoritettiin viemäriiliittämislaitosten mukaan 91.

Kadut ja tiet. Katujen ja teiden kunnossapitoon käytettiin kertomusvuoden aikana 561 251 kg bitumiemulsiota, jolla päällystettiin uutta kattua 33 543 m², kanavia päällystettiin 8 061 m², paikkauksia suoritettiin 97 943 m² ja pintausta 34 788 m². Vertauksen vuoksi mainittakoon, että bitumiemulsiota käytettiin v. 1951 1 026 tonnia, v. 1950 830 tonnia,

v. 1949 1 037 tonnia ja v. 1947 569 tonnia. Lisäksi korjattiin ja tehtiin vielä yhteensä 16 313 m² vanhaa ja uutta nupukiveystä, 4 245 m² nopakiveystä, 1 815 m² kenttäkiveystä, 3 478 m² betonikäytävää, 2 742 m² betonilaattakäytävää ja 12 740 j m käytävän reunakiveä.

V:n 1952 talousarvioon oli varattu katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon kantakaupunkialueella 687 740 000 mk ja liitosalueella 58 824 550 mk. Säästöä jäi edellisestä 9 644 382 mk ja jälkimmäisestä 6 102 585 mk. Molempien ryhmien kustannukset olivat yhteensä 111 817 583 mk, jakautuen seuraavasti:

kantakaupunkialueella: kadut, tiet ja yleiset paikat 47 116 569 mk, maantiejatkat 822 899 mk, Hämeentien yksityisten katuosuuksien kunnossapito 131 160 mk, kaiteet 3 187 577 mk, katukilvet 314 558 mk, mittaukset ja tutkimukset 2 115 744 mk, täytemaan vastaanotto 840 236 mk, kaupungin kiinteistöjen katuosuuksien kunnossapito 2 975 483 mk, tielaboratorio 691 392 mk ja Pasilan murskaamon vuokra 900 000 mk, yhteensä 59 095 618 mk, liitosalueella: kadut ja tiet 24 607 511 mk, maantiejatkat 9 874 210 mk, katukilvet 1 162 093 mk, mittaukset ja tutkimukset 4 888 611 mk, tiemaksut 462 210 mk, Haagan ja Malmin piirivarastojen vuokrat 224 550 mk ja ulosmenoteiden roudanvahinkokorjaukset 11 502 780 mk, yhteensä 52 721 965 mk.

Liikenteen järjestelyä varten oli talousarvioon merkitty 8 000 000 mk ja lisäksi ylitysoikeutta myönnettiin 3 457 538 mk, joten tarkoitukseen käytettiin kaikkiaan 11 457 538 mk.

Katujen ja teiden päällysteen uusimista varten oli käytettävissä talousarvion mukaan 87 400 000 mk, josta määrästä käytettiin kaikkiaan 68 720 721 mk, joten seuraavalle vuodelle siirtyi 18 679 279 mk. Tielaboratorio suoritti myös päällystetöiden tarkkailua ja töissä käytettyjen tarveaineiden tukimusta. Tutkimukset kohdistuivat lähinnä urakoitsijaliikkeiden suorittamien katujen ja teiden kestopäällystetöiden tarkkailuun analyysien avulla, jonka lisäksi suoritettiin myös päällysteisiin käytettyjen bitumiemulsioiden tutkimuksia. Muista tehtävistä mainittakoon valmiiden päällysteiden tasaus, mittauksen suorittaminen ja soratutkimukset eri tarkoituksiin. Lisäksi suoritettiin laboratoriossa huomattava määrä putkivalimolle betoniputkitutkimuksia, so. tiiviys- ja lujuustutkimuksia ja seosten kokoomusten määräämisä. Eri näytteitä tutkittiin tielaboratoriossa 417 kpl, joista suoritettiin yhteensä 1 443 analyysiä ja määräystä.

Valaistus sekä yleisten vesipostien ja suihkukaivojen hoito ja kunnossapito. Katuvalaistukseen käytettiin kantakaupunkialueella 48 647 584 mk ja liitosalueella 11 623 360 mk. Yleisten vesipostien ja suihkukaivojen kustannukset olivat 1 948 195 mk.

Kaikkiaan oli uusiin katu- ja tietöihin käytettävissä v. 1952 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja 241 677 000 mk + 10 000 000 mk ylitysoikeutta Helsingin ulosmenoteiden pyöräilyteihin. Aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneitä määrärahoja oli 201 360 558 mk, kaupunginhallituksen ja yleisten töiden lautakunnan käyttövaroistaan myöntämiä 1 067 476 mk ja työttömyysvaroja 5 531 866 mk. Kahta ensiksi mainittua, 10 000 000 mk ylitysoikeus mukaanluettuna, käytettiin yhteensä 273 814 435 mk. Edellämainitut kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämät määrärahat ja työttömyysvarat käytettiin kokonaan. Yhteensä käytettiin siis uusiin katu- ja tietöihin tai niihin verrattaviin 280 413 774 mk.

Viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu kantakaupunkialueella 17 640 250 mk ja liitoalueella 3 500 000 mk. Näitä käytettiin edellisellä 16 164 085 mk ja jälkimmäisellä 1 851 231 mk jakautuen seuraavasti:

kantakaupunkialueella: viemäreiden kunnossapito 14 492 924 mk, täydennystyöt 1 566 352 mk, viemäreiden huuhteluvesi 24 559 mk, putkivalimoalueen vuokra 80 250 mk;

liitosalueella: viemäreiden korjaus ja kunnossapito 1 851 231 mk, yhteensä 18 015 316 mk.

Viemäriveden puhdistuslaitosten käyttö ja hoitokustannuksia varten oli talousarvioon varattu vuodelle 1952 20 918 560 mk sekä lisäksi ylitysoikeutta 1 178 519 mk eli yhteensä 22 097 079 mk, joka viimeksimainittu summa kokonaisuudessaan käytettiin. Menot olivat seuraavat:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset, mk	Tontin vuokra, mk	Vakinaisen henkilöstön palkat, mk	Yhteensä, mk
Alppilan	745 422	-	-	745 422
Savilan	3 987 263	-	1 474 389	5 461 652
Nikkilän	637 452	-	-	637 452
Rajasaaren	7 191 924	126 000	4 217 290	11 535 214
Kyläsaaren	9 266 458	142 560	4 260 920	13 669 938
Yhteensä	21 828 519	268 560	9 952 599	32 049 678

Näistä laitoksista saatiin tuloja seuraavasti: Alppila, lietteestä 300 mk, Rajasaari, kaasusta 709 mk ja lietteestä 331 015 mk, sekä Kyläsaari, kaasusta 1 435 500 mk ja lietteestä 106 300 mk. Yhteensä oli tuloja kaasusta 1 436 209 mk, lietteestä 437 615 mk, eli kaikkiaan 1 873 824 mk.

Talousarvioon oli puhdistuslaitosten tulot merkitty 2 500 000 mk:ksi.

Kertomusvuoden aikana jatkui puhdistuslaitosten toiminta suurin piirtein entiseen tapaan.

Alppilan puhdistuslaitoksessa viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen (5 vrk BHK) mukaan oli tulevan likaveden arvo keskimäärin 108 mg/l. Biologisesti puhdistuvan veden 5 vrk BHK-arvo oli 21 mg/l. Mekaanisesti puhdistetun veden 5 vrk BHK-arvo oli 91 mg/l. Koko laitoksen puhdistusteho oli 80 %. Emscher-kaivojen puhdistusteho oli 16 %.

Nikkilän puhdistuslaitoksessa 5 vrk:n biokemiallisen hapenkulutuksen (5 vrk BHK) mukaan oli tulevan likaveden arvo keskimäärin 267 mg/l. Biologisesti puhdistetun veden 5 vrk BHK-arvo oli 22 mg/l. Mekaanisesti puhdistetun veden 5 vrk BHK-arvo 118 mg/l. Koko laitoksen puhdistusteho oli 92 %. Emscher-kaivojen puhdistusteho oli 56 %. Nikkilän puhdistuslaitoksen kohdalla siis saavutettiin hyvin edulliset puhdistustehoarvot. Alppilan tehoarvot olivat näitten rinnalla huomattavasti vaatimattomammat, mutta asia johtui siitä, että tuleva vesi täällä usein näytteenottojen aikana osoittautui melko puhtaaksi. Puhdistustulos oli kuitenkin Alppilassakin hyvä.

Savilan pumppulaitoksessa pumpattiin vuoden aikana Rajasaareen likavettä 3 276 460 m³ ja Töölönlahteen, sadevesisäiliön kautta 145 850 m³ eli yhteensä 3 422 310 m³. Sähkön kulutus oli 383 470 kWh. Edellisenä vuonna laskettiin likavettä sadevesisäiliön kautta Töölönlahteen 58 650 m³. Kertomusvuoden vastaava huomattavasti suurempi määrä johtui siitä, että maaliskuun loppupuoliskolla alkaneen ja 13 päivää kestäneen teknikkolakon aikana likavesi laskettiin kaikki Töölönlahteen.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tuli likavettä gravitatiojohtoja myöten 4 325 270 m³ ja Savilasta pumpattuna 3 276 460 m³ eli yhteensä 7 601 730 m³ likavettä. Vain mekaanisesti puhdistettiin 3 853 000 m³ ja biologisesti puhdistettiin 3 748 730 m³. Koko vesimäärästä puhdistettiin siis Rajasaaressa biologisesti 49.3 %. Edelliseen vuoteen verrattuna lisääntyi vesimäärä jonkun verran johtuen osaksi vuoden runsaista sademääristä. Viiden vuorokauden BHK-arvojen mukaan olivat puhdistustulokset sekä -tehot seuraavat:

tuleva likavesi 250 mg/l, mekaanisesti puhdistettu vesi 177 mg/l, tästä laskettuna Emscher-kaivojen puhdas teho 29 %; biologisesti puhdistettu vesi vuoden alkupuoliskolla 78 mg/l ja vuoden loppupuoliskolla 16 mg/l, tästä laskettuna biologisten osastojen puhdistusteho vuoden alkupuoliskolla 56 % ja vuoden loppupuoliskolla 91 %. Laitoksen kokonaisteho oli biologisesti puhdistetun veden osalta 82 % ja koko vesimäärän osalta 54 %.

Biologisesti puhdistetun veden eroavaisuudet alku- ja loppuvuodella johtuivat siitä, että alkupuoliskolla yritettiin ottaa mahdollisimman paljon vettä biologisesti puhdistettavaksi, joten tänä aikana puhdistettiin biologisesti 2 302 960 m³ eli 61.5 % koko vuoden vesimäärästä, vaikka laitos cliikin teknikkolakon aikana hyvin vähäisessä toiminnassa. Vesi

oli tällöin huonoa ja likaista. Lisäksi oli muitakin varjopuolia, likainen vesi ilmastusaltaissa kävi rikkivetypitoiseksi, joten paha haju alkoi tuntua koko ympäristössä. Kun vuoden loppupuoliskolla muutettiin puhdistusmenetelmää ja suurista viemärivesimääristä otettiin vain kohtalaisen vähän vettä puhdistettavaksi biologiseen osastoon, niin loppuvuoden aikana puhdistettiin biologisesti 1 445 770 m³ eli vain 38.5 % koko biologisesti puhdistetun veden vesimäärästä. Tämä vesi puhdistui nyt hyvin ja perusteellisesti, joten 5 vrk BHK-arvo oli keskimäärin enää vain 16 mg/l. Silloin juoksi sitä enemmän vettä vain mekaanisesti puhdistettuna tulvakynnyksen yli mereen. Syyspuolen runsaat sateet auttoivat myös osaksi tähän hyvään tulokseen pääsemistä.

Tuoretta viemärilietettä tuli 19 765 m³ eli 790 000 kg, ylijäämälietettä 158 000 m³, lietekaivoihin tiivistynyttä lietettä 29 100 m³, lavoille laskettua käynnyttä lietettä 12 700 m³, välppäjätettä 204 m³, hiekanerottimeen jäänyttä jätettä 41.8 m³ ja pintalietettä 90 m³. Emscherkaivojen teho 2 tunnissa saostuvien aineitten määrästä laskettuna oli vain 64 %.

Kaasulaitoksen lopetettua v:n 1952 alusta Rajasaaren metaanikaasunoton, oli Rajasaarella pakko käyttää tätä kaasua pääasiassa omaan käyttöön.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 465 176 m³, josta käytettiin mm.: kaasumoottoreissa 385 659 m³, laitoksen lämmitykseen 63 991 m³, laitoksen laboratoriossa ja asunnoissa 1 971 m³. Helsingfors Kanotklubb'ille myytiin 43 m³. Kaasumoottoreilla kehitettiin yhteensä sähköenergiaa 472 877 kWt, kaupungin sähkölaitokselta saatiin 233 190 kWt, yhteensä 706 067 kWt. Lämmitykseen käytettiin koksia 85 030 kg ja halkoja 3 m³. Vesijohtovettä käytettiin 13 248 m³. Märkää lietettä myytiin Oy. Rudus ab:lle 372 m³ sekä kuivaa lietettä lannoitusaineeksi 3 073 m³.

Käyttö- ja korjauskustannukset olivat ilman korkoja ja kuoletuksia 11 535 214 mk eli noin 152 penniä puhdistettua vesikuutiometriä kohden. Huomioionottaen myös laitoksen tulot, 331 724 mk olivat puhdistuskustannukset n. 147 penniä/m³.

Rajasaaren uusi laboratoriorakennus valmistui vuoden aikana käyttökuntoon.

Kyläsaaren puhdistuslaitokseen otettiin puhdistettavaksi v. 1952 likavettä 2 825 806 m³, josta pelkästään mekaanisesti puhdistettiin 1 197 164 m³ ja biologisesti 1 628 642 m³. Kokonaismäärä oli edelliseen vuoteen verrattuna lisääntynyt 5.2 %, samoin sekä biologisesti että mekaanisesti puhdistetut vesimäärät lisääntyivät, edellinen 4.6 % ja jälkimmäinen 4.9 %. Vuoden viiden ensimmäisen kuukauden aikana jäi joidenkin osastojen korjausten takia varsinkin biologisesti puhdistetun veden määrä vähäiseksi. Ensimmäisen puoliskon aikana puhdistettiin ainoastaan 605 783 m³ eli vain 37 %, kun taas loppuvuoden aikana, jolloin korjaukset olivat jo suoritettut, puhdistettiin 1 022 857 m³ eli noin 63 % koko vuoden biologisesti puhdistetusta vesimäärästä. Etenkin vuoden alkupuoliskolla, mutta myös loppukesän sateiden johdosta suuri määrä likavettä joutui täysin puhdistamatta mereen tulvakynnyksen yli. Yleensä nämä tulvakynnykset joutuvat nykyisin toimintaan heti kun tulevan veden määrä hiukan ylittää kuivan sään keskivesimääriä.

Kyläsaaren puhdistustulokset ja -tehot 5 vrk:n BHK-arvojen mukaan olivat seuraavat: tuleva likavesi 199 mg/l, mekaanisesti puhdistettu vesi 140 mg/l, tästä laskettuna Emscher-kaivojen puhdistusteho 30 %; biologisesti puhdistettu vesi vuoden alkupuolella 49 mg/l ja loppupuolella 30 mg/l, tästä laskettuna biologisten osastojen puhdistusteho vuoden alkupuolella 65 % ja loppupuolella 79 %.

Laitoksen kokonaisteho oli biologisesti puhdistetun veden osalta 81 % ja koko vesimäärän kohdalta 58 %.

Kuten ennenkin tuli viemäriveden mukana runsaasti liukenemattomia aineita puhdistuslaitoksiin. Tuoretta viemärilietettä tuli 18 370 m³ eli 806 600 kg, ylijäämälietettä 113 300 m³, lietekaivoihin tiivistynyttä lietettä 10 000 m³, lavoille laskettua käynnyttä lietettä 7 250 m³, hie-

kaneroittimeen jäänyttä lietettä 55.2 m³, välppäjätteitä 50 m³ ja pinta-lietettä 44 m³. Emscher-kaivojen teho 2 tunnissa saostuvien aineitten määristä laskettuna on ollut Kyläsaarella 94 %.

Laitoksen kaasuntuotanto oli v. 1952 170 263 m³. Kaasumäärä vähentyi edelliseen vuoteen verrattuna 32 %. Osittain oli tähän syynä II lietesäiliön korjaus. Muittenkin lietesäiliöiden ja saostuskaivojen kohdalla havaittiin kaasumäärien alenemista. Lietesäiliöissä johtuu tämä väheneminen yhä lisääntyvistä pintalietemääristä. Pintalietteen muodostumiseen on huomattavasti vaikuttanut mm. kaupungin teurastamolta tuleva heinäpi-toinen jäte, kun heinänsä poistolaite oli epäkunnossa ja käyttämättömänä. Laite tuli kyllä jo kertomusvuoden aikana korjatuksi ja epäkohta siis poistetuksi.

Kyläsaaren mittarin mukaan laitoksen kaasuntuotanto oli 170 263 m³, mutta kaasulaitoksen mittarin mukaan 177 800 m³, josta määrästä myös hyvitettiin. Ero johtuu lämpötilojen eroista, sillä kaasulaitoksella kaasun lämpötila on korkeampi. Kaasulaitos maksoi tästä kaasusta keskimäärin 8:0736 mk.

Korkeammalla hinnalla myyty kaasumäärä 2 209 m³ käytettiin Kyläsaaren omaan käyttöön.

Sähköä käytettiin 601 248 kWh. Laitoksen lämmitykseen käytettiin koksia 235 631 kg ja halkoja 56 m³. Vesijohtovettä käytettiin 15 620 m³. Lietettä myytiin lannoitusaineksi 1 063 m³. Käyttö- ja korjauskustannukset olivat ilman korkoja ja kuoletuksia yhteensä 13 669 938 mk. Huomioottaen laitoksen tulot 1 541 800 mk, olivat lopulliset puhdistuskustannukset 429 penniä/m³.

Talousarvioon sisältyvillä tai edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla rakennettiin kertomusvuonna useita uusia viemäreitä.

Kaikkiaan oli viemäreiden uudistot ja uusimisia varten käytettävissä kertomusvuoden ja aikaisempien vuosien talousarvioissa myönnettyjä määrärahoja 584 745 041 mk sekä kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä 1 170 000 mk. Näistä käytettiin ensinmainittua 215 155 155 mk ja kaupunginhallituksen myöntämä määräraha kokonaisuudessaan, joten kaikkiaan käytettiin 216 325 155 mk.

Urheilulaitteet. Korjauksia ja kunnossapitoa varten oli kertomusvuoden talousarvioon varattu kantakaupunkialueella 40 800 000 mk ja liitosalueella 16 000 000 mk. Kantakaupunkialueen menot jakautuivat seuraavasti: Annalan ym. kenttien korjaus ja kunnossapito 9 008 534 mk, Töölön ja raviradan pallokentät 4 878 131 mk, Pyöräilystadion 649 833 mk, Hesperian pallokenttä 55 279 mk, Kaisaniemen verkkopallokenttä 348 757 mk, maratonrata 55 585 mk, maastojuoksurata 43 740 mk, Uimastadion 8 457 121 mk, Herttoniemen hyppyrimäki 446 440 mk, pienet hyppyri- ja pujottelumäet 226 592 mk, kelkkamäet 2 556 112 mk, luistinradat 9 729 914 mk, Laakson ja Ruskeasuon ratsastuskentät ja ratsastustiet 495 222 mk, Talin laukkaraata 136 745 mk, uinti- ja kahluulammikot 320 373 mk, veden kulutus kenttien kasteluun ja kahluulammikoihin 273 314 mk, urheilukenttien keskusvaraston vuokra 225 000 mk ja Kumpulan avouimalan käyttökustannukset 1 482 260 mk, yhteensä 39 388 952 mk. Liitosalueen menot jakaantuivat seuraavasti: urheilukentät 9 578 812 mk, kelkkamäet 496 770 mk, hyppyri- ja pujottelumäet 115 480 mk ja luistinradat 4 210 224 mk, yhteensä 14 401 286 mk.

Urheilulaitteiden uudistoihin oli v:n 1952 ja aikaisempien vuosien talousarviosta siirtyneitä määrärahoja käytettävissä kaikkiaan 164 516 631 mk, määrärahoja oikeutettiin ylittämään 1 586 777 mk, eli yhteensä 162 179 192 mk. Näistä käytettiin ensinmainittuja 121 376 120 mk ja jälkimmäisiä 923 201 mk. Yhteensä siis käytettiin urheilulaitteiden uudistoihin 122 299 320 mk.

Erindiset muut työt. Edellämainittujen töiden lisäksi korjattiin Raja-saaren tulipalon aiheuttamia vaurioita, mihin tarkoitukseen kaupunginhallitus oli käyttövaroistaan myöntänyt 441 676 mk:n määrärahan. Lisäksi suoritti osasto tilaustöitä kaupungin muille laitoksille, osastoille ja puhelinyhdistykselle sekä yksityisille yhteensä 262 911 814 mk:n arvo-sta.

Tarveaineiden valmistus. Putkivalimolla käytettiin 720 120 kg sementtiä ja valmistettiin erilaisia betonituotteita mm. seuraavat määrät:

16 674 kpl muhviputkia, d=4" - 21", 2 239 kpl uurreputkia, d=60 - 110 cm, 476 kpl kaivonrenkaita, 40 cm, 131 kpl kansia, 40 cm, 403 kpl sadevesikaivon osia, 150 kpl 170 cm:n kaidepylväitä, 103 palopostin arkkua, korkeus 26 cm, 58 samoja, korkeus 12 cm, 50 samoja, korkeus 10 cm ja 53 samoja, korkeus 8 cm, 90 kpl vesimittarikaivon osia, 50 kpl kaatokaivon osia, 8 kpl käytävälevyjä Savilan pumppuasemalle, 15 auringonvarjon alustaa ja 23 kukkasammiota puisto-osastolle.

Putkivalimon kustannukset olivat 23 389 240 mk.

Pasilan kivivarastoon ostettiin yksityisiltä hankkijoilta reuna- ja nupukivia yhteensä 11 554 588 mk:n arvosta.

Pasilan kivimurskaamalla valmistettiin sepeliä yhteensä 26 861.5 m³; valmistuskustannukset olivat 23 861 595 mk.

Edellä mainittujen tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat täten yhteensä 58 805 423 mk.

Kaikkien edellä mainittujen töiden kustannukset olivat talousarvioon sisältyviä palkkoja ja työntekijöiden sekä työmäärärahoilla palkattujen viranhaltijain erinäisiä etuja lukuunottamatta yhteensä 1 047 981 130 mk.

Puhtaanapito-osasto

Puhtaanapito-osaston tehtävänä oli huolehtia kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuksilaitoksista, jätteiden kaatopaikoista sekä talvikaudeksi järjestetyistä lumenkaatopaikoista. Lisäksi huolehti osasto yksityisten talonmestajien kanssa solmittujen sopimusten perusteella heille kuuluvista katupuhtaanapitovelvollisuuksista sekä jätteiden kuljetuksesta talojen pihoilta.

Osaston toiminta jakaantui seuraavasti: toimisto, katupuhtaanapito-osasto ja kiinteistöpuhtaanapito-osasto, johon kuuluivat yleiset mukavuuksilaitokset ja jätteiden kaatopaikat sekä auto- ja työkalukorjaamo.

Toimisto. Toimiston henkilökunta pysyi kertomusvuonna muuttumattomana ja oli se seuraava: osastopäällikkö, apulaisosastopäällikkö, kaksi insinööriä, osastokamreeri, työnjohtajien esimies, toimentaja, neljä toimistoapulaista, joista yksi toimi kirjanpitäjänä, yksi laskuttajana ja kaksi työntekijäkortiston hoitajina. Viimeksimainituista oli yksi tilapäisenä apulaisena 7 kk. Osastossa työskenteli vielä kaksi tiliviraston alaista toimistoapulaista, toinen kassanhoitajana ja konekirjoittajana, toinen laskuttajana. Henkilökunnasta oli kaksi viranhaltijaa sairauslomalla yhteensä 22 päivää.

Osastolle saapui 190 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 46, kaupungininsinööriltä ja rakennustoimiston muilta osastoilta 108, kaupungin muilta virastoilta 66, valtion virastoilta 1 sekä yksityisiltä toiminimiltä ja henkilöiltä 15. Osastolta lähetettiin 263 kirjelmää, kaupungininsinöörille ja rakennustoimiston muille osastoille 154, kaupungin muille virastoille 70, valtion virastoille 15, yksityisille 24.

Osastolla hyväksyttiin 4 545 laskua ja annettiin 1 661 sairausavustusta, vuosilomaa tai työväenmaksua koskevaa maksumääräystä.

Suoritetuista puhtaanapitotöistä annettiin 12 914, myydyistä jätteistä 52 ja sekalaisista töistä 490 laskua.

Olympiakisojen järjestelytöet aloitettiin v:n 1951 lopulla, lisäksi pidettiin kertomusvuonna viisi järjestelyä koskevaa kokousta sekä laadittiin kolme eri kustannusarviota puhdistus- ja huoltotöistä, Olympialiikenteen johdosta muutettiin osaston työaika kaksivuorotyöksi 13.7. - 9.8. väliseksi ajaksi. Työvuorot olivat klo 23.00 - 7.00 ja 11.00 - 20.00. Kiinteistöjen jätteiden kuljetus muutettiin alkavaksi klo 4.00. Työajan muutoksen aikana ei pidetty vapaa- tai lomapäiviä. Leiri-, maajoitus- ja kilpailupaikoilta ajettiin jätteitä yhteensä 1 380 autokuormaa. Alueiden siivouksessa oli 19 työntekijää yhteensä 1 882 työtuntia.

Katupuhtaanapito-osasto. Kaupunki oli jaettu 13 puhtaanapitopiiriin siten, että I piiri käsitti 13. ja 14. kaupunginosan, II piiri 4. ja 20.

kaupunginosan paitsi Jätkäsaarta, III piiri 5. ja 6. kaupunginosan sekä puolet 7:nnestä, IV piiri 3. ja 9. kaupunginosan sekä puolet 7:nnestä, V piiri 1., 2. ja 8. kaupunginosan, VI piiri 10., 11. ja 12. kaupunginosan, VII piiri 21., 22. ja 23. kaupunginosan, VIII piiri Jätkäsaaren, IX piiri Kulosaaren ja Herttoniemen, X piiri Haagan, XI piiri Lauttasaa-ren, XII piiri 15. ja 16. kaupunginosan sekä Pasilan ja Munkkiniemen, XIII piiri 25. ja 26. kaupunginosan sekä Oulunkylän, Maunulan, Pirkkolan ja Pakilan.

Kaupunginvaltuuston päätettyä 14.11.51 perustaa kaksi uutta piirityönjohtajan virkaa, jaettiin entiset Töölön ja Vallilan piirit kumpikin kahteen piiriin. Uusiksi piirityönjohtajiksi valitsi yleisten töiden lautakunta kokouksessaan tammikuun 14 p:nä A. Lipastin ja L. Yläsen.

Katupuhtaanapitotöiden valvonnasta huolehti 9 vakinaista ja 8 tilapäistä työnjohtajaa. Työssä olleiden työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden oli seuraava:

	Kesällä	Talvella
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	230	530
"- naisia	14	77
Autonkuljettajia, kaupungin autoa		
kuljettavia	20	21
"- omaa autoa kuljett.	4	36
Ajureita omine hevosineen	-	16
	268	680

Työntekijöiden lukumäärä oli suurin 30.11. - 6.12., jolloin se nousi 866:een ja pienin 17.8. - 23.8., jolloin se oli 191.

Työnjohtajista oli 5 sairauslomalla yhteensä 135 päivää.

Kantakaupungin alueella oli osastolla 361 sopimusta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 416 495 m². Lisäksi oli osastolla sopimukset 111 kaupungin omistaman talon kanssa, joiden katuosuuksien pinta-ala oli 202 673 m². Kaivopuistossa ja VI kaupunginosan huvila-alueella huolehti osasto rakennusjärjestyksen mukaan katujen puhtaanapidosta ilman sopimusta. Kustannukset jaettiin tontinomistajien kesken suhteellisesti tonttien pinta-alan mukaan. Tämä puhtaanapito käsitti 41 275 m². Vielä huolehti osasto Munkkiniemessä 155:n ja Herttoniemessä 100:n, Pirkkolassa 202:n, Maunulassa 10:n ja Pakilassa 99 katuosuuden auraamisesta ja hiekoittamisesta. Näiden osuuksien pinta-ala oli 111 916 m². Osaston hoidossa ollut kokonaispinta-ala oli n. 3.2 milj. m².

Rikkoja kerättiin kaduilta ja kuljetettiin kaatopaikoille 28 532 m³. Katujen kasteluun ja kauppatorien huuhteluun käytettiin 26 759 m³ vettä. Lunta kuljetettiin osaston toimesta kaatopaikoille 130 071 m³ autoilla ja 49 364 m³ hevosilla eli yhteensä 179 435 m³. Eri puolille kaupunkia oli järjestetty yhteensä 26 lumenkaatopaikkaa. Jalkakäytävien, kadunristeyksien sekä mäkisten katujen ja teiden hiekoittamiseen käytettiin 19 360 m³ hiekkaa.

Kiinteistöpuhtaanapito-osasto. Osaston toiminta oli jaettu kolmeen piiriin. Itäinen piiri käsitti Pitkän sillan pohjoispuolella olevat kaupunginosat; piirin asema sijaitsi Kyläsaaren kohdalla ja aseman yhteydessä oli sulatusvaja, missä talvisin jäätyneet makkiastiat sulatettiin. Läntinen piiri käsitti Pohj. Rautatienkadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella sijaitsevat kaupunginosat sekä Kruunuhaan ja Katajanokan; piirin asema oli kaatopaikan yhteydessä Pasilassa. Eteläinen piiri käsitti kaupungin eteläiset kaupunginosat; piirin asema oli Kampin alueella II katupuhtaanapitopiiriin aseman yhteydessä. Kaupungin yleinen kaatopaikka sijaitsi Pasilan pohjoispuolella olevalla suoluodeella. Lisäksi oli osastolla kaatopaikkoja Malmilla ja Herttoniemessä.

Töiden valvomisesta kiinteistöpuhtaanapito-osastolla huolehti kolme vakinaista piirityönjohtajaa ja kolme ylimääräistä kirjuria.

Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä viikkoa kohden oli seuraava:

autonkuljettajia, kaupungin autoa ajavia 49, omaa autoa ajavia 18, autonapumiehiä 83, vaunu- ja kasamiehiä 10 ja mukavuuslaitosten siivoojia 13, yhteensä 173 työntekijää.

Kiinteistöosaston kaksi työnjohtajaa oli kertomusvuonna sairauslomalla yhteensä 127 päivää.

Työntekijäin keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä 641. Menetettyjen työpäivien luku oli 8 992. Eläkkeelle siirtyi 14 työntekijää.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä oli seuraava:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	113	Vuosisopimukselliset	1 936
Ylimääräiset	82	Ylimääräiset	800
Yleiset käymälät	33	Uudisrakennukset	65
Vedenheittopaikat	68		

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 1 116 talossa. Sitäpaitsi tyhjennettiin 372 sadevesikaivoa.

Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

L a a t u	Kaatopai- koille tätteeksi, m ³	Tilanomistajil- le kaupungin läheisyydessä, m ³	Kuormattu ostajien ajoneuvoihin, m ³	Yhteensä, m ³
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä	267 050	6 563	-	273 613
Makkilantaa	-	2 382	23	2 405
Hajoituskaivojätteitä	-	2 596	83	2 679
Tuhkaa	24 510	-	-	24 510
Yhteensä	291 560	11 541	106	303 207

Osaston toimesta kuljetettiin Herttoniemeen ja kuopattiin sinne 479 eläinraatoa, joista koiria oli 136, kissoja 340 ja sekalaisia 3 kpl.

Korjaamo käsitti yleisen työkalukorjaamon, auto- ja rengaskorjaamot, pajan ja maalaamon. Töistä huolehti vakinainen esimies apunaan 2 tilapäistä kirjuria. Yksi työnjohtaja oli sairauslomalla yhteensä 12 työpäivää. Korjaamon esimiehen valvontaan kuului myös osaston autotallit Mannerheimintien varrella sekä Hämeentie 92:sta vuokrattu autotalli ja Kulosaarenkatu 14:n autotalli. Osaston moottoriajoneuvokanta oli vuoden lopussa seuraava: kuorma-autoja 69, kasteluautoja 8, lakaisuautoja 2, tiehöyliä 17, auraustraktoreita 18, kaivontyhjennysautoja 2, moottoripyöriä 1, kuormauskoneita 1 ja lumilinkoja 1.

Talorakennusosasto

Osaston vakinaiseen henkilökuntaan kuului kertomusvuoden lopulla: kaupunginarkkitehti, I apulaiskaupunginarkkitehti, II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, viisi 45. palkkaluokan arkkitehtiä, neljä 43. palkkaluokan arkkitehtiä, 42. palkkaluokan arkkitehti, 3 avoinna, 41. palkkaluokan arkkitehti, 45. palkkaluokan rakennusinsinööri, 43. palkkaluokan rakennusinsinööri, 45. palkkaluokan koneinsinööri, 43. palkkaluokan koneinsinööri, 2 piirtäjää, osastokamreeri, kanslisti ja 9 toimistoapulaisia.

Eräitä avoimina olevia virkoja hoitivat kertomusvuonna viransijaiset. Tämän lisäksi oli toimiston palveluksessa tilapäisesti arkkitehtejä, insinöörejä, opiskelijoita ja toimistoapulaisia, jotka palkattiin tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahoista. Osaston henkilökuntaan

kuului vielä 15 vakinaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä rakennusmestareita, joiden palkkaus suoritettiin työmäärärahoista.

Päteviä ulkopuolisia arkkitehtejä oli talorakennusosaston edelleen palkkaussyistä vaikea saada palvelukseensa. Eräiden kiireellisten rakennusten suunnittelu oli näin ollen annettava ulkopuolisille arkkitehtitoimistoille.

Kertomusvuonna suoritetuista uudisrakennustöistä ja suuremmista muutos- ja lisärakennustöistä mainittakoon mm. seuraavat, joissa työ jatkui v:een 1953: syväjäädyttämö, Tervalammen alkoholistihoitola, Pukinmäen kansakoulu, Mäkelänkadun kansakoulu, Meilahden kansakoulu, Marian sairaalan uusi poliklinikka- ja keskusrakennus, Kivelän sairaalan asuntolat, läpikulkutalo Hermannissa, Lastentalo, Pihlajatie 32, Munkkiniemen vanhusten asuntola, Nukarin lastenkodin talousrakennus sekä Munkkiniemen uimaranta; Munkkiniemen ruotsinkielinen kansakoulu ja Herttoniemen kansakoulu, jotka otettiin käytäntöön 1.9.52; Annankadun kansakoulu; Auroran sairaalan desinfioimislaisto ja Töölön kansakoulun lisärakennus, jotka otettiin käytäntöön; poikien ammattikoulun lousintatöiden aloittaminen; lastensairaalan uudisrakennuksen lousintatyöt; viisi puista asuintaloa Kustaa Vaasan tielle ja teurastamon pienkarjan navettarakennuksen jatkaminen, joka suoritettiin loppuun.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista uudis- ja lisärakennustöistä mainittakoon seuraavat: Salmisaaren voimalaitos ja vesilaitoksen vartijanasunto Vesilinnan mäellä, joissa työ jatkui v:een 1953; vuota- ja öljyvarastorakennus Katajanokalla, Katajanokan tavara-asemarakennus ja sähkölaitoksen pääaseman lisärakennus, jotka otettiin käytäntöön sekä 17 sähkölaitoksen muuntamotornia.

Osasto osallistui olympiakisojen vaatiman laajan rakennusohjelman toteuttamiseen suorittamalla mm. seuraavat huomattavammat rakennustyöt: Uimastadion, Käpylän urheilupuiston pukusuoja ja uusia yleisiä mukavuuslaitoksia eri puolille kaupunkia.

Paitsi yllä mainittuja uudisrakennus- ja suurempia muutostöitä suoritettiin talorakennusosasto kertomusvuonna huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Työvoima vaihteli, ollen 745 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 1 009 joulukuun viimeisellä viikolla ja oli suurin, 1 035 työntekijää, 14.12. - 20.12. välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 803 työntekijää.

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapittoa varten oli talousarvioon ja lisätalousarvioon merkitty yhteensä 231 779 000 mk:n suuruinen määräraha. Näiden töiden kustannukset nousivat 230 968 192 mk:aan, joten määrärahasäästö oli 810 808 mk.

Uudis- ja muutusrakennustöitä varten oli talousarviossa ja lisätalousarviossa yhteensä 1 132 629 500 mk:n suuruinen määräraha. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 794 456 314 mk:aan. Kun säästöistä 342 131 427 mk siirrettiin v:een 1953, oli ylitys 3 958 241 mk suoritettujen töiden osalta.

Tämän lisäksi siirrettiin v:sta 1951 määrärahoja yhteensä 804 161 261 mk. Tähän summaan lisättiin 186 655 mk edeltä arvaamattomien pääomamenojen kaupunginvaltuuston käyttövaroista, joten määräraha nousi 804 347 916 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 413 941 283 mk:aan. Määrärahan säästöistä, 390 406 633 mk, 364 354 182 mk siirrettiin v:een 1953 suorittamatta jääneitä töitä varten ja jäännös eli 26 052 451 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Tämän lisäksi suoritettiin töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista. Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritettiin töitä, joista laskutettiin yhteensä 232 712 134 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 1 672 077 923 mk:aan (1 274 868 639 mk v. 1951).

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 706 485 609 mk v:een 1953.

Osasto käsitteli 1 196 diaariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnan hallintoelimille.

Kesälomaa myönnettiin 1 349 työntekijälle yhteensä 17 139 päivää. Kustannukset mainituista lomista nousivat 27 675 797 mk:aan (21 356 788 mk v. 1951). Sairauslomien kustannukset nousivat 14 060 389 mk:aan (10 266 056 mk v. 1951). Hautausapua maksettiin 651 030 mk (65 600 mk v. 1951). Vapaapäiväpalkat olivat 2 329 388 mk (1 808 364 mk v. 1951).

Kustannukset vakinaisten viranhaltijain ja tilapäisen työvoiman palkkauksesta nousivat seuraaviin määriin: vakinaiset virat 33 153 079 mk ja tilapäinen työvoima 1 169 985 mk, yhteensä 34 323 064 mk (33 263 485 mk v. 1951).

Rakennustoimiston talorakennusosaston koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvien laitosten lukumäärä lisääntyi neljällä. Uusien kattiloiden lukumäärä on 12 ja yhteinen tulipinta 164 m². Kaikki uudet kattilat ovat vesikattiloita. Laitoksia oli vuoden lopulla kaikkiaan 136.

Alla olevasta taulukosta selviää kaikkien kattiloiden luku, laatu ja keskiuus.

	Tulipinta, m ²		Keskimäärin kattilaa kohden
	Luku	Yhteensä	
<i>Höyrykattilat</i>			
Korkeapainekattilat	21	1 373	65.4
Matalapainekattilat	107	2 083	19.5
<i>Yhteensä</i>	<i>128</i>	<i>3 456</i>	<i>-</i>
<i>Lämminvesikattilat</i>	<i>183</i>	<i>2 758</i>	<i>15.1</i>
<i>Kaikkiaan</i>	<i>311</i>	<i>6 214</i>	<i>-</i>

Vuoden kuluessa suoritetuista tärkeimmistä töistä mainittakoon seuraavat: saniteettitöiden valvonta Salmisaaren voimalaitoksessa ja Marian sairaalan poliklinikassa; mainittu valvonta ja lopputarkastus jäljempänä mainituissa rakennuksissa: Auran sairaala, desinfioimislaitos, Munkkiniemen ruotsinkielinen kansakoulu, Tervalammen alkoholistiparantolan hoitokirakennus, Katajanokan tavara-asema, Herttoniemen kansakoulu, Pukinmäen kansakoulu, Tervalammen alkoholistiparantolan keittiörakennuksen työselitys, tarjousten tarkastus ja työn valvonta, työselitys saniteettitöitä varten, tarjousten tarkastus ja asennustöiden valvonta Meilahden kansakoulussa, Mäkeläkadun kansakoulussa ja syväjäädtytöissä, työselitys saniteettitöitä varten vanhuksen asuntolassa Munkkiniemessä, Kivelän sairaalan henkilökunnan asuntolassa sekä lastentarhassa Pihlajatie varrella, työselitys saniteettitöitä varten ja tarjousten tarkastus läpikulutalossa, Hämeentie 61.

Edellisten lisäksi suoritettiin useita suurehkoja muutos- ja laajennustöitä ja laadittiin alustavia suunnitelmia osaston sekä niitten ulkopuolisten arkkitehtien kanssa, joilta talorakennusosasto oli tilannut piirustukset kaupungin rakennusohjelmaan kuuluvia rakennuksia varten.

Niissä laitoksissa, joissa on keskuslämmitys, polttoainekulutus oli koksiksi redusoituna 22 344 tn oltuaan edellisenä vuonna 21 475 tn. Eri-laatuista polttoainetta käytettiin suunnilleen samassa suhteessa kuin v. 1951.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökuntaan kuuluivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, kasvihuonepuutarhuri, taimistopuutarhuri, 7 piiripuutarhuria, piirtäjä, 2 toimistoapulaisia, 1 ylimääräinen toimistoapulainen ja 4 työmäärärahoista palkattua ylimääräistä työnjohtajaa. Vuoden alussa olivat avoinna apulaiskaupunginpuutarhurin ja piirtäjän virat. Piirtäjän virka täytettiin elokuun 16 p:nä ja apulaiskaupunginpuutarhurin lokakuun 1 p:nä.

Puutarhaharjoittelijoita oli 18. Työntekijäin lukumäärä oli suurin, 526, heinäkuun kolmannella viikolla ja pienin, 76, joulukuun viimeisellä

viikolla. Työssä oli kaikkiaan 745 henkilöä koko vuonna ja keskimäärä viikottain oli 285 työntekijää. Lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 36 henkeä. Lisääntyneestä työntekijämäärästä huolimatta vaikeutti jatkuva työvoiman puute alkukesästä huomattavasti olympiavuoteen siirtyneitten uusien puistojen rakennustöiden edistymistä.

Vuoden aikana kuoli 2 työntekijää ja 6 siirtyi eläkkeelle. Sairaustapauksia oli 212. Sairastuneita henkilöitä oli 172. Sairauslomapalkkoja maksettiin 3 051 862 mk. Hautausapua maksettiin 2 perheelle 75 720 mk. Tapaturmien kokonaismäärä oli 41, joten tapaturmaprosentti oli 5.5 % työssä olleiden lukumäärästä. Vuosilomaa oli työntekijöillä yhteensä 6 413 työpäivää. Lomarahaa maksettiin 8 268 197 mk.

Osastolle saapui kaikkiaan 289 kirjelmää, ja osastolta lähetettiin 180 kirjelmää, joista 55 lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli 927 ja lähetettyjä laskuja 344. Maksuääräyksiä kirjoitettiin 627. Toimistossa laadittiin elokuun 16 p:n jälkeen 23 piirustusta.

Kasvihuoneet. Kasvihuoneiden talvityöt kohdistuivat etupäässä talvehdettävien kasvien hoitoon. Siemenkylvöjä suoritettiin helmikuun alussa ja pistokkaista lisääminen aloitettiin saman kuun lopulla. Maaliskuun ensimmäisellä viikolla ryhdyttiin kunnostamaan lavoja. Taimien kasvatusta varten oli käytössä 915 lavaikkunaa. Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin kaikkiaan 55 000 kukkaryhmiin tarvittavaa kasvia. Talvipuutarha oli yleisölle avoinna määräaikana päivästä paitsi syksyllä, jolloin lämpöjohto uusittiin. Kasvihuoneiden lämmitykseen käytettiin 70 260 tn koksia ja 1 098.5 m³ halkoa.

Puistoihin istutetuista kasveista oli suurin osa kasvatettu osaston omassa taimistossa.

Seuraava taulukko osoittaa kasvilajikkeiden määrän, lisäyksen sekä puistoihin istutettujen ja taimistossa vuoden lopulla olevien kasvien luvun.

	Vuoden kuluessa lisätty, kpl	Istutettu puistoihin, kpl	Taimistossa vuoden lopussa, lajeja kpl	
Lehtipuita	3 400	234	102	19 573
Havupuita	-	285	23	6 307
Koristepensaita	10 000	4 150	333	143 674
Köynnöskasveja	2 000	331	24	8 235
Perennoja	6 000	12 608	535	89 730

Kasvien lisäystä varten on taimistossa pieni kasvihuone ja 110 lavaikkunaa.

Talvella suoritettiin katupuiden latvusten muotoilua sekä puistoissa koristepensaiden ja pensasaitojen nuorennusleikkausta. Valmistettiin uusia lintujen syöttölautoja, joita oli eri puistoissa yhteensä 29 kpl, sekä kesätoimintaa varten hiekkalaatikkoita ja erilaisia leikkivälineitä, lavaikkunoita ja työkaluja korjattiin. Puistojen kevät siivous, käytävien kunnostaminen ja vanhojen nurmikoiden paikkauskylvö aloitettiin huhtikuun lopulla. Vapuksi kuljetettiin ensimmäiset hiekkalaatikat, paperikorit ja penkit puistoihin. Kaikkiaan korjattiin ja maalattiin Toukolan konepajoissa 1 523 puistopenkkiä. Kukkaryhmien istuttamiseen ryhdyttiin toukokuussa. Kesäkukkia istutettiin 38 677 kpl, monivuotisia kukkia 12 608 kpl ja kukkasipuleita 17 290 kpl. Puita ja pensaita istutettiin sekä keväällä että syksyllä yhteensä 5 587 kpl. Nurmikoita ja pensasaitoja leikattiin säännöllisesti kesän kuluessa. Uusien puistojen rakentaminen aloitettiin keväällä ja työt jatkuivat lumen tuloon saakka.

Hollannista saatiin lahjoituksena 6 000 ruusuntainta, 280 havukasvia, 200 Astilbea, 40 Hydrangea-pensasta, 10 Prunusta ja 3 825 kukkasipulia, joita istutettiin eri puolille kaupunkia.

Kööpenhaminasta saatiin lahjana 5 valkoista joutsenta ja Tampereen kaupungilta vaihdon kautta 2 mustaa joutsenta.

Ruokamultaa ajettiin kaikkiaan 21 200 m³ ja käytäväSORAA hankittiin 950 m³.

Istutuksiin kohdistuneita vahingontekoja todettiin 58 tapausta, joista näpistelyjä ja varkauksia 23, muita vahingontekoja 35. Autot ajoivat poikki 14 kujanpepuuta. Vahingonteoista perittiin korvausta kaikkiaan 19 650 mk.

Varsinaiset istutusten korjaus- ja kunnossapitomenot 80 768 266 mk jakaantuivat seuraavasti: yleiset puistot ja istutukset 42 493 853 mk, erindisten kaupungin laitosten istutukset 3 497 271 mk, sopimuksen perusteella hoidettavat istutukset 2 998 830 mk, säilytysvajojen ja kaupunginpuutarhan rakennusten vuokrat 1 034 294 mk, kaupunginpuutarhan kasvihuoneiden ja asuinrakennusten polttoaineet 3 067 175 mk, kaupunginpuutarhan valaistus 58 000 mk, kaupunginpuutarhan huoneistojen lämmitys ja siivoaminen 216 925 mk, talvipuutarhan hoito 584 541 mk, taimistojen hoito 2 381 965 mk, puistovahvien palkkaus 5 337 434 mk, istutusten ja kasvihuoneiden vedenkulutus 1 261 097 mk, puisto- ja puutarhakalusto 7 594 282 mk, mullan valmistus ja lannan hankinta 2 619 898 mk, vanhojen nurmien ja käytävien uudistus 3 999 088 mk, satunnaiset istuttamis- ja puhdistustyöt kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 1 728 200 mk, liitosalueiden istutusten kunnossapito 1 499 899 mk ja tuholaiistorjunta 395 514 mk.

Talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan oli istutuksia varten varattu kaikkiaan 26 398 214 mk.

Edellisistä vuosista siirtyneillä määrärahoilla suoritettujen töiden kustannukset olivat yhteensä 14 736 504 mk ja kaupunginhallituksen käytövaroistaan myöntämällä tai kaupunginvaltuuston erikseen myöntämällä varoilla suoritettujen töiden yhteensä 1 259 000 mk.

Lisäksi puisto-osasto suoritti tilaustöitä rakennustoimiston eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille laitoksille ja henkilöille yhteensä 10 626 727 mk:n arvosta.

Lisämäärärahoja ja ylitysoikeutta myönnettiin kunnossapitotileille yhteensä 4 433 689 mk sekä tuloa tuottamattomille pääomatileille 815 719 mk. Säästöä jäi kunnossapitotileille 436 740 mk. Tuloa tuottamattomilta pääomatileiltä siirtyi seuraaviin vuosiin tai säästyi yhteensä 4 730 505 mk.

Kaupunginpuutarhan myynti tuotti 1 707 230 mk. Tästä summasta tuli ruukkukasvien ja leikkokukkien osalle 722 010 mk, taimistotuotteiden osalle 424 815 mk, pikkutaimien osalle 40 160 mk ja jalopuupölyllien osalle 88 420 mk. Kasvien vuokraus tuotti 260 700 mk. Vahingonkorvauksia perittiin 19 650 mk. Lantaa ja multaa myytiin 131 265 mk:n arvosta. Muita sekalaisia tuloja oli 20 210 mk.

Varasto-osasto

Varasto-osaston henkilökuntaan kuuluivat varastopäällikkö, apulaisvarastopäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, inventoija, 8 vakinaista ja 3 työmäärärahoilla palkattua toimistoapulaista.

Päävarastossa, Malminkatu 5, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastonesimies, varastokirjanpitäjä, 1 vakinainen ja 4 työmäärärahoilla palkattua toimistoapulaista, joista 1 toimistoapulainen joutui lokakuun 16 p:nä asevelvollisuuttaan suorittamaan. Kaikissa sivuvarastoissa, Hakaniemessä, Ruoholahdessa, Töölössä, Maunulassa ja Herttoniemessä, korjauspajan varastossa Toukolassa ja Toukolan puutavaravarastossa, toimi esimiehenä varastonesimies. Näistä oli 5 vakinaista ja 2 työmäärärahoilla palkattua. Työntekijöitä oli kaikissa varastoissa vuoden lopussa yhteensä 112.

Korjauspajassa oli korjauspajainsinööri, 2 vakinaista ja 1 työmäärärahoilla palkattu työnjohtaja, 4 työmäärärahoilla palkattua esimiestä, 2 työmäärärahoilla palkattua konetarkastajaa, 1 vakinainen ja 1 työmäärärahoilla palkattu piirtäjä, toimistonesimies, kirjanpitäjä, 2 vakinaista ja 1 työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen, työmäärärahoilla palkattu tuntikirjuri ja talonmies-lämmittäjä. Työntekijöitä oli korjauspajassa vuoden lopussa yhteensä 147.

Korjauspajan tuotantokomiteaan kuului puheenjohtajana puuseppä J.O. Aavakoski, varapuheenjohtajana autonasentaja U. Sipiläinen, sihteerinä korjauspajainsinööri P.K. Lappalainen, varasihteerinä piirtäjä T.E. Mattila ja muina jäseninä kaupungininsinööri W.A. Starck, varastopäällikkö M. Pulkkinen, sorvaaja A.S. Lindqvist, viilaaaja V.A. Vanhanen, peltiseppä E.O. Naukkarinen ja II työnjohtaja O. Laine. Varajäseninä olivat katurakennuspäällikkö Y.V. Virtanen, apulaisvarastopäällikkö P.K. Spets, toimistonesimies N.W. Nyström, seppä U.O. Järvinen, sorvaaja N.A.R. Lau-raeus, peltiseppä P.J. Koponen, autonasentaja P.A.O. Makkonen, konepuuseppä P.I. Räsänen, III työnjohtaja O.H.K. Lahtinen ja esimies H. Hurtta.

Osaston liikevaihto sekä hankinta- että jakelupuolella lisääntyi huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Kun hintatasossa ei kertomusvuonna tapahtunut merkittävää nousua, osoittaa liikevaihdon suureneminen myös käsiteltyjen tavaramäärien kvantitatiivista lisääystä. Myöskin korjauspajan suorittamien töiden arvo nousi jonkun verran.

Rakennusaineiden hankinta oli kertomusvuonna huomattavasti helpompaa kuin aikaisemmin. Tavallisimmista rakennusaineista ei ollut puutetta. Sen sijaan koneiden hankinnassa esiintyi edelleen lisenssivaikeuksia ja myöskin määrärahojen niukkuus asetti rajansa uusien koneiden hankinnoille.

Varastotilojen ja kunnollisten varastorakennusten puute vaikeutti edelleenkin osaston toimintaa. Uuden päävaraston rakentamiseen ei kuitenkaan vielä päästy ja varastoalueitakin jouduttiin entisestäänkin supistamaan.

Tammikuun 1 p:nä oli varastossa rakennusaineita ja muita tarvikkeita 306 861 728 mk:n arvosta. Kertomusvuonna niitä ostettiin 812 222 223 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 813 486 089 mk:n arvosta. V:een 1953 siirtyneen rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 305 597 862 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennustoimiston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 119 439 163 mk, talorakennusosasto 346 239 349 mk, puhtaanapito-osasto 28 002 446 mk, puisto-osasto 3 736 174 mk, varasto-osasto 12 926 238 mk, tili- ja kansliaosasto 799 402 mk, korjauspaja 51 836 294 mk, satamalaitos 213 113 493 mk, vanhainkodin rakennustoimikunta 12 001 381 mk, muut kaupungin laitokset 14 663 862 mk, XV Olympia Helsinki 458 644 mk, erinäisiä hyvityksiä ja palautuksia 10 269 643 mk, yhteensä 813 486 089 mk.

Korjauspajassa suoritettut työt jakautuivat rakennustoimiston eri osastojen ja muiden kaupungin laitosten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 19 015 014 mk, talorakennusosasto 30 164 060 mk, puhtaanapito-osasto 4 373 mk, puisto-osasto 5 924 910 mk, varasto-osasto 62 816 416 mk, tili- ja kansliaosasto 14 902 mk, korjauspaja 474 216 mk, satamalaitos 15 608 885 mk, muut kaupungin laitokset 10 580 791 mk, XV Olympia Helsinki 388 815 mk, yhteensä 144 992 382 mk.

Rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 1 011 878 916 mk; vuokratuloja lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista oli osastolla 1 160 215 mk.

Osastolle saapui kertomusvuoden aikana 1 938 kirjettä ja lähetettiin 927 kirjettä. Laskuja saapui 8 970 ja lähetettiin 2 420.

Tilivirasto

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, 8 toimistoapulaista ja lähetti.

Tilitodisteiden lukumäärä oli 36 089, laskutusten 27 184 ja lähetettyjen kirjelmien 3 046.

Tiliviraston laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen yhdistelmästä: työmäärärahat edellisiltä vuosilta 976 318 162 mk, vuoden talousarviotyöt 3 885 996 818 mk, lähetettilin menot 4 633 468 518 mk, lähetettilin tulot 927 062 073 mk, ennakkovarat 121 165 834 mk, kaupungin mui-

den laitosten tilit 839 850 920 mk, ylimääräiset työt 606 061 598 mk, tarveaineet ja verstat 1 388 218 864 mk, tuloveroennakko 273 549 808 mk, huoltokassa 72 815 132 mk, leski- ja orpokassa 726 739 mk, menojäämät 204 833 312 mk, tulojäämät 40 366 559 mk, rakennustoimiston tulot 499 934 590 mk.

Rakennustoimiston käteiskassan rahanvaihto vuoden aikana nousi 250 019 879 mk:aan.

Tilivirastolle v:n 1952 menoarviossa osoitetut määrärahat käytettiin seuraavasti:

	Määräraha, mk	Käytetty, mk	Ylitys, mk	Säästynyt, mk
Vakinaiset viranhaltijat	5 480 665	5 278 101	-	202 564
Muut palkkamenot	333 150	332 615	-	535
Painatus ja sidonta	120 000	95 018	-	24 982
Tarverahat	75 000	72 507	-	2 493
Korvaus kannannasta	150 000	150 000	-	-
	6 158 815	5 928 241	-	230 574